

Aki beteg: vesz Dianát
 Aki egészséges: vesz Dianát
 Akinek fájdalma van: vesz Dianát
 Akinek nincs fájdalma: vesz Dianát
 Aki elutazik: vesz Dianát
 Aki itthon marad: vesz Dianát.

Ezek jellemzik legjobban a

Diana sósorszesz

forgalmát.

A Diana-sósorszesz-t mindenki állandóan mint háziszert tartja készletben.

Legbiztosabb fájdalomcsillapító és első segítség a háznál.

Csak

Dianát

fogadjon el 44 f.-es üvegekben.

Az egész országban mindenütt kapható.

ERÉNYI BÉLA

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvét mellett.

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA- sósorszesz	Egy nagy üveg DIANA- sósorszesz	Egy lego. üveg DIANA- sósorszesz
44 fillér.	1.20 korona.	2.50 korona.

HOZZON

a legközelebbi gyógyszerertárból nekem egy tégely «Erényi-Ichthyol-Salicyl»-t, mondá egy orvos az inasához. Az inas nagyot néz és önkénytelenül kérdi, hogy mire jó az! Nem bírok

MAGÁVAL

mondá az orvos s ha ilyen perfidens lesz, ki fogom dobni. De azért elárulja neki a nagy titkot, hogy az Erényi-Ichthyol-Salicyl páratlan szer bőrbántalmaknál, különösen a hol viszketegséggel párosult bőrbántalmakról van szó. Kövér nők és férfiaknál a test különféle részein kipállások következtében is nagyon gyakori a viszketegséget környező kellemetlenségek. Az izzadás is egy kellemetlen ügy, mely nagyon gyakori manapság és a

LEGJOBBKORI SZERZÉSEK
MŰVÉSZETI KÖNYVTÁRA

RÖGTÖN

észreveszik. Tehát minden viszketegség: legyen az krónikus vagy sem, kipállás, izzadás, bőrbántalom teljesen elmulasztható az

Erényi-Ichthyol-Salicyl

segítségével. Orvosok állandóan rendelik 3 koronás eredeti nagy tégelyekben. Készíti: Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5. sz. Kapható a gyógyszerertárakban.

KULFÖLDI rendszer

Nagy forgalom,
kevés haszon!

A valódi

Diana

krém
szappan
puder

Ma már

**50 fillérért
mindenütt kapható!**

Főlöszleges tehát ezután vazelint, gliczerint, kremzeleszt, tejkremet vásárolni és esténként ily értéktelen szerekkel kezeinket vagy arcunkat bekenni és tönkretenni. Diana-krém ezután 50 fillérért eredeti porcellántégelyekben kapható. És pedig: száraz Diana-krém, zsíros Diana-krém, gliczerines Diana-krém. Legjobb kézfehérítő, bőrápoló arczkenőcs. A szeplő és pattanás egyedüli ellenszere a Diana-krém és szappan.

Mindenütt kapható. Egyedüli készítő: Erényi Béla Diana-gyógytára, Budapest, Károly-körút 5. Postán legkevesebb 3 koronás megrendeléseket szállítunk.

Csak

DIANÁT

fogadjon el.

Minden nőnek felhívjuk figyelmét a Diana-puder használatára. Eredeti dobozokban 50 fillérért mindenütt kapható.

49. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, DECEMBER 8.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegyé-utca 11.
Kiadóhivatalt: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldij is esztolandó.

A SZERB CSAPATOK LEERESZKEDNEK A HEGYSÉGBŐL AZ ADRIÁHOZ, SAN GIOVANNI DI MEDUA MELLETT.

A Vasárnapi Ujság eredeti felvétele.

ROZSDA

Irt Szende-Dárdai-Olga

Nagy kedvvel vezetett körül birtokán s jószágigazgatójának különös gondját hívta fel reám. Gyönyörű mintagazdaság volt és nagy kedvvel fogtam hozzá a kiszabott munkához.

Elég jól éreztem magam, a míg haza nem jött a fiatal Brünig.

Vidám, kisse korbely fiú volt, a ki felzavarta az egész házat és nem hagyott békét nekem sem. Csöndes, nyugodt munkásságomnak vége szakadt. Hol vadászni vitt, hol a szomszéd birtokosoknál volt valami mulatság, vagy pedig a közeli garnizon városka tisztjei hívták meg holmi «Liebesmahl»-ra és ilyenkor persze járta a kártya, meg a pezsgő. Ezen életmódra a nagybácsi apanáza nem nagyon futotta.

Egyszóval valahogy hamarabb a végére jártam a pénzemnek, mintsem gondoltam volna. Kénytelen voltam — először életemben — nagybátyámhoz fordulni egy kis pótlékért. A levél, a mely ezen igen szerény hangon eladott kéresemre válaszul érkezett, rendkívül megdöbbentett.

Nagybátyám megütöztetésének adott kifejezést «telhetlenségem» felett s értéseimre adta, hogy apámatani jussom ilyen úri tempózást nem enged meg s ideje lesz, hogy megtanuljak a viszonyaimhoz alkalmazkodni.

Ezen levél oly éles ellentétben állott eddigi irántam tanusított jószágához; hisz még egy-két évvel azelőtt csomószám kaptam tőle a leveleket azzal, hogy «a pénzre ne legyen gondod, ha elfogyott, csak írjál» stb., hogy most igazán komolyan nyugtalanodni kezdtem.

Karácsony ideje épen közeledett. Szabadságot kértem tehát Brünig barától s elutaztam haza.

Valami megmagyarázhatatlan nyugtalanság űzött s késztetett arra is, hogy látogatásomat be ne jelentsem. Hideg, havas, szeles napon érkeztem meg Darvasra. A kastély nincs messze az állomástól, hát gyalog vágtam neki a havas országútnak.

A park nagy rácsos kapuja zárva volt, de a kis ajtó nyitva állt.

Beltétem tehát s valami különös ideges érzéssel haladtam a nagy kettős nyárfasor közt felfelé.

Egyszerre csak megakadt a lábam. A kastélyból zongoraszó hallatszott... Valami elcsépett kuplét vert valaki, hamis fogásokkal a balkézen erősen kiverve a rithmust és folyton tartva a pedált. Önkéntlenül is az éjjeli kávéházak, harmadrangú dalcarnok muzsikája jutott eszembe.

A mint közeledtem, a zene hirtelen elhallgatott. Még a nagy terras lépcsőjénél sem voltam, a mikor kinyílt a nagy üvegajtó s egy borvörös bársonyba öltözött, göndör fekete hajú, fényes szemű, kihívó arcú, elég formás alakú nő jelent meg a küszöbön.

— Kit tetszik keresni?

— Marosy Tivadar urat, a nagybátyámat.

— Jézus! — Az asszony rózsaszínre rízkorozott arca fakóra halványult. Egy percig reám villogtatta fényes fekete állatszemét, azután hirtelen megfordult s az üvegajtót nagy csörrenéssel becsapta maga mögött.

Egy ideig meglepetve álltam ott egy helyben, de azután benyitottam és az ismert szobák során végig, nagybátyám dolgozószobájá felé tartottam.

Ép be akartam nyitni, midőn ingerült beszélgetés hangjai csaptak meg fülemet. Egy kissé rekedtes, közönséges női hang idegesen, mérgeesen beszélt. Nagybátyám hangja csak itt-ott hallatszott.

Tanácsatlalul álltam egy ideig és nem tudtam, kopogjak-e? lépjek-e be? forduljak-e vissza?

Kérdéseimből kiszabadított egy inas, a ki egy mellékajtn belépve, jelentette, hogy a nagyságos úr kéri, várnám meg a könyvtárszobában. Mindjárt jönni fog.

Az inas sietve, szolgálatkészen mutatta az

utat a könyvtárszobába. Keserűen elmosolyodtam. Azt sem hittem volna, hogy hazaérkeztemkor mint valami idegent fognak végigtessékelni a szobákban.

Meglehetősen sokáig kellett még várakoznom és így elég alkalmam volt körülnézni a jólismert szobában, a mely annak idejében kedvencz tartózkodási helyünk volt.

Fejesólván néztem körül. A könyvek olyan leporolatlanul álltak polcaikon. Szintelenebbnek látszott még a kötésük is, mintha csak azon bosszankodnának, hogy senki sem nyúl hozzájuk. Na, — gondoltam, — ha az a vörösbársonyos az új házvezetőnő, akkor ez a könyvtárszoba nem tesz valami nagy bizonyosságot az ő rendszertetéről. A széles díofa íróasztalon, a melyen különben annyi írás és felírt könyv hevert, nem volt más, mint egy nyitott mappá, melynek tartalma — értékes rézkarcok — össze-vissza voltak dobálva. Az íróasztal mellett a földön pedig megpillantottam — egy kerekken járó fehér játéknnyul!!!

Alig hittem a szememnek! Mit keres itt ez a nyúl? Hogy kerül nagybátyám felteve őrzött szentélyébe ez a gyerekláték?

Még a kezemben tartottam a nyulat, midőn felnyílt a nehéz faragott tölgyfaajtó s belépett rajta a nagybátyám fesszen, ünnepélyesen, de roppant megöregedett, karján vezetve — a vörösbársony slafrokkos asszonyszemélyt.

— Isten hozott, kedves Endrém, — szolt hozzám szertartásosan, — engedj meg, hogy bemutassalak kedves nőmnek... Édes Marianne, — fordult az ajkait harapdáló, közönséges kinézésű asszonyhoz, — ez Endre, elhunyt mostohabátyámok fia.

A játéknnyul kiesett a kezemből. Kerekre nyílt szemekkel bámultam a csinos, de ellenszenves asszonyszemélyre, a ki most mesterkélt mosolyra húzta össze húsos piros száját. Olyan kétségbejött gráciával, mint egy vidéki színezőnő, a ki grófnét játszik, felém közeledett s kezét nyújtva, negédesen fuvalázta:

— Isten hozta, kedves neveu, remélem, jól fogja magát érezni nálunk.

Én ép hogy megérintettem a kövér fehér nedves kezét, nagybátyámhoz fordulva, komoly hangon kértem, hogy szíveskedne engem dolgozószobájában négy szemközti egy kis megbeszélésre fogadni.

A pirosbársonyos szeméi villámokat szórtak, de összeszedve magát, enyelegve fordult ismét hozzám s tréfásan megfenyegetett ujjaival.

— Ah, ah, titkolóznai akarnak az urak?... Tivadar, csak nem hagyysz már magamra. Ugyis oly soká voltam egyedül... Te oly későn keltél... Nem lehet az a fontos dologt itt is megbeszélni? — kérde kiragyogtatva szeles fehér fogait s hátravetve fejét, kövér fehér nyakát, a mely a pongyola kis kivágásából ragyogott elé.

Nagybátyám határozatlan pillantást vetett reám.

— Talán itt is elvégezhetnők, Endre, — szolt tévován megindulva egy nagy karosszék felé.

— Bocssá meg, Tivadar bácsi, de okvetlenül négy szemközti kell veled beszélnem, — feleltem határozottan.

Nagybátyám boconatkerő pillantást vetve a pirosbársonyosra, magásra felhúzott vállakkal tüpetett előttem dolgozószobájá felé.

Odaérve, egy karosszékre vetette magát s kedvetlenül szoltított fel, hogy mondjam el a mondanivalómat.

— Nekem nincsen semmi mondanivalóm... de téged akartalak kérdezni kedves Tivadar bátyám, hogy miért titkoltad el előttem házasságodat s érdeklődni kívántam az iránt, hogy ki az a nő, a ki nagynénémnek kell hogy tisztelegjen.

Nagybátyám ötölt-hatolt, hümmögött s végre az erélytelen emberek erőltetett harcziasságával pattogni kezdett.

— Tudtommal nem tartozom neked elhatározásaimról beszámolni. Kedves nőm becsületes úri familiából való. Régi derék ispánomnak, Borossnak az unokája.

— Jézusom, a Sefcsik Panna! — kiáltottam rémülten, visszaemlékezve, hogy a vén Boross unokája liferálta annak idejében Darvas és vidéke számára az összes pletykaanyagot. Még kurtaszoknyás kis leány korában kikezdett már erdészszel, finánczezal, mindenféle férfinéppel, végre a szomszéd városkában vendégcsereplő vándorszínész társasággal megszőkött.

Nagybátyám arca sárga lett a méregtől, orra pedig hegyes és fehér.

— Semmi Jézus, — felelé epés hangon, — tudom, hogy szegény Marianneomat mindenféle rágalmak üldözi, mert annak idejében nem tudta leküzdeni a művészi pálya iránti hajlamát s elhagyta a szülei házat, hogy a művészetnek éljen. Az én kedvemért lemondott a művészetéről. Lemondott azért, hogy bearányozza az életemet. Egy fél év előtt egy gyönyörű fiúgyermekkel is megajándékozott, — végezte a meghatottságtól és gyönyörűségtől megcsukló hangon.

— Ahá, a fehér játéknnyul! — villant át agyamon a hirtelen megértés.

Nagybátyám bátradtól karosszékében és sovány ujjainak hegyét összetéve, hideg, szertartásos hangon folytatta:

— Tulajdonképen egészen jó, hogy felkerestél, úgyis beszédem van veled.

Beláthatod, hogy ezen megváltozott körülmények folytán annak idejében megbeszélt, de semminemű törvényes formába nem foglalt egyezményünk természetesen semmissé válik. Természetesen minden percében átveheted az édesapád után rédmáradt birtokrészt, vagy ha az neked jobban megfelel, beváltom neked megfelelő pénzértékben.

Remélem, belátod azt is, hogy igen alapos és fényes nevelésben részesítettek, a mely nevelés jövődnök széles és biztos alapjául fog szolgálni.

Foglalkoztam egy ideig azon gondolattal is, hogy birtokaim kezelését mint jószágigazgatóra reád bízom. De szeretett nőm unokatestvére, a ki ideiglenesen az öreg Boross segítségére felkértem, oly nélkülözhetlen kiváló erőnek bizonyult, hogy ezen tervet elejtettem.

Nyilatkozhat kérlek szabadon, apád birtokát akarod-e vagy a megfelelő pénzértékét?

Egy pár percig szótlan maradtam s csak elnéztem nagybátyám fakó arcát azzal az erőltetett, közönyös kifejezéssel, a melyet azonban meghazudtoltak a nyugtalanul rezgő szempillák és az idegesen babráló kezek.

Én is nyugodtságot erőltetve feleltem.

— Tekintve, hogy már nagyapám is nehezen, édesapám pedig sehogysémb birt volna megélni a birtok jövedelméből, tehát az a mai viszonyok között még kevésbé lesz lehetséges. Tehát kénytelen leszek a birtok pénzértékére való bevéltását kérni.

Miután feltételezem, hogy több időt fog igénybe venni a birtok megbecsülése és nem is lesz kéznél olyan nagy folyósított összeg, hát majd tudatni fogom, hogy hová küldjed azt utánam.

— De hm he, — makogott az öregúr, a ki nek az arca beszédem alatt mindjobban felderült, — de... de itt van, kéznél van. Itt van egy borítékban. Mert tudod, én minden eshetőséggel számolva, megbecsültem a birtokot. Várj csak, mindjárt eleadom az irásokat.

Az öregúr íróasztalkulcsát előkötörve, reszkető kézzel kihúzza annak egyik fiókját s keresgélgni kezdett benne.

A mint elnéztem azt a sovány fehér kezét, szinte láttam azot a másikat, azt a kövér fehéret, a hogy szorosan átfogja a vékony csuklót és vezeti minden mozdulatát.

Nagybátyám végre meglelte a keresett borítékot.

tékot. Elészedett belőle egy tervrajzot és mindenféle hivatalos iratot s végül kiterített egy csomó bankót s felszólított, hogy nézzem át a számadásokat s azután irjam alá a nyugtát, a melyet elem tett.

Szótlanul elvégeztem mindezt, azután újra összerakva az okmányokat, feleltemkedtem.

— Most aztán, azt hiszem, nincs egyéb hátra, mint hogy megköszönjem a fényes nevelést, a melyben részesítettél, sajnálom ugyan, hogy nem hagytlál azon mederben, a melybe egy olyan szegény legény való, a ki idegeneknél lesz kénytelen a kenyerét megkeresni.

A mi pedig boldogult apámnak adott szavadnak megszegését illeti, azt végezd el magaddal és lelkiismeretteddel. Isten veled Tivadar bácsi.

Ezzel indultam az ajtó felé. Már ép nyúltam a kilincs után, midőn mögöttem fojtott, gyermekesen siró hangon a nevemet hallottam kiáltani.

— Endre, Endre, ne így, ne így!

Megfordulva, ott láttam szegény Tivadar bácsit, a mint félíg felemelkedve karosszékéből, reszkető térdekkel, kitárt karokkal, könnyes szemekkel igyekezett nagy, nehéz íróasztala mögül előjönni.

Elfelejtettem minden neheztelet, sérelmet, tönkretett életemet és mélységes szálamom fogott el.

— Tivadar bácsi! — kiáltottam fel s kinyújtott kezeim siettem feléje. E percében a mellékajtó elé vont nehéz szőnyegfüggöny suhogva félrecsapódott, a rézkarikák szinte füttyölve szaladtak a sima rezrdőn. A szőnyegfüggöny rezgő hullámai előtt krétafehér arccsal, összevont szemöldökkel, széles piros ajkain erőltetett bántó mosollyal ott állt a vörösbársonyos.

— Uraim, — szolt kemény hangon, a melytől hiába igyekezett szivélyessé és hajlékonyra tenni, — uraim, tessék az ebédőbe fáradni utánam. A villásreggeli találva van.

Tivadar bácsi karjai erőtellenül hullottak alá. Kínos zavar tükröződött az arcán.

Én elhúztam az órát s szabadkozni kezdtem:

— Sajnálom, de nekem a legközelebbi vonatn utaznom kell.

Jéghideg, reszkető kéz lopódzott hátulról az én kezembe.

— Endre, ne tedd ezt, — sutogta a nagybátyám és én némán meghajítva magam a vörösbársonyos előtt, követtem őt az ebédőbe.

Ott már várt bennünket egy ellenszenves arcú, fekete olajos hajú, rossz ízlésű eleganciával öltözött, elég csinos, de rendkívül közönséges fiatal ember.

Az asszony bemutatatta:

— Petracek Iván unokatestvérem.

— Ahá, ez tehát az a nélkülözhetlen és megbecsülhetlen jószágigazgató, — gondoltam magamban.

Kínos, kedélytelen egy étkezés volt ez. Nem voltam képes csak egy szót s intézni a sunyi, leselkedő szemű, mézes savú asszonyhoz és alig bírtam néhány falatot lenyelni. A társalgást a nagyhangú unokafivér és az asszony vittek egyedül.

Megdöbbenve vettem észre, hogy kényes gyomrú, gyenge egészségi nagybátyám asztala a legnehezebb ételekkel, libamájpástétommal, rákgalantinnal s a legerősebb italokkal, Serry, Oporto, Bordeauxi stb. volt megrakva.

A tehetetlen öreg emberre nézve, ott láttam megint azt a kövér fehér nedves kezét, a mint átfogja sovány nyakát s lassankint kiszorítja belőle az életet...

A kínos villásreggeli után alig vártam, hogy felhírpontva egy pár korty méregérső fekete-kávé, elbűsűzhassam a legközelebb induló vonat ürügéje alatt.

Nagybátyám némán szorított velem kezét, szegény vizenyős kék szemével tévován nézett reám. A kedves unokafivér mindenáron el akart kisérni az állomásra, de én elég púvariátlanul leráztam a nyakamról. A zajosan szivélyeskodó asszony előtti szótlanul meghajítottam magam. Nem lettem volna képes megérteni azt a kövér nedves fehér kezét...

Sietve szaladtam le a nagy terras lépcsőiről s szinte futva haladtam végig a hosszú nyárfasoron, mialatt feltoluló könnyeim torkomat fojtogatták.

Éreztem, hogy tehetetlen vagyok ezzel a raffinált bandával szemben. Ha önálló állást

és keresetű ember vagyok, akkor felléphetek velök szemben. Így az igazság látszólag az ő részükön van, mert senki sem fog önzetlenségben hinni. Kénytelen voltam tehát az elvakult öreg embert vesztére hagyni.

Egy egészen idegen portás zárta fel előttem a park rácsoskapuját, melyet — lehet, hogy csak képzelem — erősen becsapott mögöttem. Künn voltam tehát örökre azon helyből, a melyet mindig otthonomnak tekintettem s melynek egykor urává kellett volna lennem...

Alig tettem néhány lépést az állomás felé, midőn kalaplengetve egy öreg ember futott utánam.

— Endre úr, az Isten áldja meg, csak nem tetszik újra elmenni?

Benedek volt, nagybátyám régi komornyikja.

— Pedig megyek kedves öreg Benedekem, — feleltem, megszorítva a derek öreg szolgálóját. — Megyek, mert itt nincs már semmi keresni valóm.

— Istenem, Istenem, — tördelte kezét az öreg ember, pedig én abban reménykedtem, hogy ha naza talál végre jönni az úr, akkor rendet fog csinálni a kastélyban és kiveri onnan azt a népeget. Hej, hogy vártam én az úrt ezen a két hosszú esztendőn át, — mesélte az öreg, mellettem szaporázva lépteit. — Mert bizony láttam én jönni a veszedelmet. Az öreg Boross jól tudta, hogy mire a nagyságos úr elvégzi a tanulmányait, majd átveszi a gazdaságot. Hogy aztán vége lesz az ő kis királyságának, azt kiszámíthatta a vén gazember az öt úján is. Gondolt hát egy nagyot s a valamikor régen kitagadott unokáját, a híres Sefcsik Pannát, — a kire véletlenül ráakadt Pesten egy harmadrangú éjjeli mulatóban — magához vette s mint gazdaságoty becsempészte az öreg nagyságos úr mellé. A Panna érti a dolgot. Nemokára ő volt az úr a házánál. Alig volt itt a Panna, jött az olajos hajú unokafivér, segítségül az öreg Boross mellé. Vannak, a kik azt mondják, hogy sohasem is volt unokafivére a Pannának, hanem hogy egy komédiáhozban nótáztak. Na hát ez a híres direktor úr nem is könyit a gazdasághoz, de elhitették a szegény öreg nagyságos úrral, hogy a keze alatt tövig szemesse válik a búzakalász.

Mikor a Panna más állapotba jutott, az öreg Boross órási patáliát csinált a szegény nagyságos úrnak. Az meg úgy megijedt, hogy rögtön elhívatta a plebánost s a kihirdetés elengedése, menten összeadatta magát a Pannával.

Azóta Marianne a neve. A gyerek is megszületett most vagy egy fél éve. Olyan nyeszlett kis sárga jószág, hogy az ember igazán gyanakba foghatná a szegény nagyságos urat, hogy tényleg az övé...

A gazdaság meg pusztul. A szép erdőt kivágják, a marhat eladják...

Nagyságos úr, ne menjen el, csináljon rendet... Nem magamért mondom, a ki tíz év hí szolgálat után ősz fejjel, egy garas nélkül dobta ki az utcára, úgy, hogy ha véletlenül nem marad reám egy kis ház meg földecske a boldogult testvéremről, hát most itt ülhetnék az árok szélén egy harmonikával és a porba mellem tett kalappal. De nem tudom nézni azt a rablást, a mit azok ott véghez visznek. Nagyságos úr, maradjon itt!

— Nem maradhatok, szegény Benedekem. Nagybátyám úgy el van vakulva, bódulva, hogy nem hinne nekem. Nem is vagyok elég ügyes és elég ravasz ahhoz, hogy felvegyem a harcot ezzel a népséggel. És ha meg nem volna ott a gyerek... De hát annak jogai vannak, nekem pedig nincsenek.

A vasútnál megkötöttem búcsúztam a szegény öreg Benedektől, a ki sirva lengette meg utánam a kalapját, a meddig csak látott...

Pestre érve rögtön irtam Brünig bárónak, hogy közbefjött változások miatt nem térhetek vissza Wodnyánba. Azután érezve, hogy magányra van szükségem, tökéletes magányra, a melyben elmorfondórozhatok sorsom nagy változásán, addig, a míg megszokom, hát ezel nélkül leutaztam Fiuméba, mert vágytam a tenger után...

Fiumében nem volt elég csend és magány, minduntalan ismerősök akadtak az utamba, a kik végtelenül idgessé tettek. Elszöktek hát ide. Itt aztán igazán bekén élvezhettem, a mit kerestem, a tengert és a nyugalmat.

Marosy egy ideig maga elé nézett, azután Ritára emelve szép kék szeméinek meleg tekintetét, kedves egyszerűséggel hozzátette:

— És találtam még egy bajtársat is, a kinek elpanaszolhattam a sorsomat... El sem hiszi, hogy milyen jól esett, hogy egyszer könnyíthettem a lelkemem azzal, hogy elmondhattam mindazt, a mi gyötírt, bántja.

Marosy Rita keze után nyúlt és hosszan megcsókolta.

— Hasonló, sok tekintetben hasonló a mi sorsunk, — szolt Rita, álmódózon átengedve kezét Marosynak. — Öszintesége azonban öszinteséget érdemel. Elmondom most az én történetemet is. Érzem, hogy ezzel tulajdonképen tartozunk egymásnak...

Rita nekítámaszva hátát a sima sziklafalnak, kezét ölében összekulcsolva, beszélni kezdett.

Elbeszélte gyermekéveit, elbeszélte sülőkoraának apró diadalait. A felnőtt leány csalódásait. Az elkeveredést, czéltalan, tompa egyformaságot, a melyből Flóra néni ötlete kiragadta. Vándorlásait a széleselyes nagynénével s végül annak hirtelen, gyors halálát, mely akkor érte el a madárlélek csudálatos kis öreg asszonyt, a mikor ép — talán először életében — egy kis igaz érzés, egy kis őszinte vonzalom gyenge csirái kezdtek fejledezni száraz lelkében.

— Hasonló a sorsunk ugyebár? — kérde, midőn elvégezte elbeszélését. Csak az a különbség van köztünk, hogy a maga sorsa kivétel. Maga véletlenül egy szőszegő ember áldozata, én azonban ezer meg ezer vagyonatlan leány sorsát osztom.

— Hogy-hogy... nem értem?

— Azt akarom mondani, hogy az csak kivételesen fordul elő férfi sorsában, hogy aranylag ily későn válik önállóvá. Hogy csak kivételesen széleslye a véletlennek, hogy körülményei arra kényszerítették, hogy olyan pályát válasszon, a mely most, a nagy változás után, másoktól teszi függővé. De az nincs kizárva, hogy néhány évi küzdelem után önálló helyzetbe felküzdh-sse magát.

Nálam lássa, mindez ki van zárva. Ezer meg ezer fiatal leánynyal osztom azt a szomorú sorsot, hogy föléletes tudással, minden alap nélkül állók az életben.

Ha nem sikerült egy bizonyos időn belül férjet szereznünk, akkor lassanként szomorú nullakká kell válnunk, — nullakká, a kik útjában vannak mindenkinek.

Vétek ez, kedves barátom, a mit velünk tesznek.

Ép úgy, a mint a férfivilágnál megváltozott az a balga felfogás, hogy csak az az igazi úr, a ki nem dolgozik semmit, — ép úgy kellene minden leánynak alapot adni valami hivatásra, kiképezni, mielőtt kieresztik az életbe.

Marosy kellenlőn húzta össze szemöldökeit. Őt eddig az ugynevezett nőkérdés egy percig sem foglalkoztatta. Nála a nőkérdés abból állt, hogy a csinosakat jól megnézte, a csúnyáknak az egzisztenciáját — mint minden férfi, — teljesen fölöslegesen tartotta, az öregeket pedig bizonyos tompa részvétélével tisztelte. Egészen meg volt tehát zavarodva és kellemetlenül meglepetve a leány szenvedélyes érvelései által.

— Én nem értem, — felelé vállatvonva, — meg voltak az asszonyok eddig is mindig hivatás nélkül, nem is vágytak soha más hivatásra, mint a hitves és anya hivatására s csak most kezdenek egyszerre ágálni, irkálni és követelőzni.

Rita haragosan tette két kezét a füleire.

— Csak ezt a két kiállhatatlan jelszót ne hallanám mindig: «Hitves és anya». Hát ki veszi el tőlünk a lehetőséget annak, hogy azokká lehessünk. Maguk a férfiak! Esztelen háborúdiók, az az örökös kényszerlét cizimem egymásra licitáló hadifelszerelés olyan örült összegeket nyel el és akkra terhetek ró az egyesekre, hogy a házasság lehetősége mindjobban csökken.

Csak magában Németországban két millió vén leány van. Kérdezte-e valaha valaki őket, hogy nem-e sanylik, nem-e fájlalják, hogy «magasztos kívánsukat» nem tölthetik be? Ugy-e nem?

(Folytatása következik.)

AZ IDEÁL.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZÖLLŐSI ZSIGMOND.

Négyen ültek együtt a kaszinó kis dohányzójában; hármán közülük Horváth, a nyurga ügyvéd, Rázsó tanár és egy kis szőke, köpcös, majdnem teljesen orrmentes emberke Vid a patikus, férjek; a negyedik: Hinkay Dénes szintén tanár, egy alacsony, föltűnően kék szemű, ősz körszakállas úr, agglegény.

A Gerzsánék válásáról beszélgettek csöndesen és nyomott kedvben. Az ügyvéd már egészen biztosat tudott a dologról, a melyről idáig csak a pletyka szele fujdogált. De ő magától Gerzsántól tudta meg, hogy a hír való. Csakugyan válnak. Az előzmény pedig az, hogy Gerzsán két héttel ezelőtt levelet kapott a feleségétől, a ki az idegességét kuraltatni ment egy tengerparti sanatóriumba és ebben a levélben az asszony őszintén és határozottan megírta neki, hogy nem megy többé vissza hozzá, mert már — mást szeret. A sanatórium főorvosát, a kihez feleségül fog menni, mielőtt szabadulna. Könyörögette az urat, jutalmazza meg ezt a «korrekt eljárást» azzal, hogy ne próbálja erőszakkal magához kötni azt, a ki már csak azért tudna hálás lenni neki, ha útjára bocsátja. Huszonnégy óra múlva, hogy ezt a rettenetesen váratlan levelet megkapta, Gerzsán már ott volt a feleségénél a sanatóriumban. Két napig maradt ott. Hogy mi történt ez alatt a negyvennyolc óra alatt, azt talán jobb nem is tudni. Elég az hozzá, hogy a szerencsétlen ember ezzel a szóval búcsúzott el az asszonytól:

— Mindig azt éreztem a legszentebb kötelességemnek, hogy boldoggá tegyem. Nem érezhetek tehát jogot hozzá, hogy útjába álljak a boldogságának.

Az urak mind őszintén sajnálták Gerzsán Dénest. A hír fölháborította és erős nyugtalan-ságba hozta, különösen a férjeket. Az ügyvéd, mikor elmondotta az esetet, maga is hozzá-tette:

— Hát ezt bizony szegény Dini meg nem érdemelte attól az asszonytól. Hiszen valóság-gal a tenyerén hordta. Jobb férjet elképzelni se lehet. És e mellett hát... esinos ember, okos ember, gazdag ember...

Rázsó tanár csöndesen mondta:

— Az ördög tudja: mi van most az asszonyokkal!... Az ember olyan dolgokat hall, hogy megáll az esze! Ezek a buta modern jelszavak ártnak meg nekik... Nem tudják megemészteni, de megköttyösödnak tőlük...

— Az az! — csattant közbe a gyógyszerész, a kinek nagyon szép asszony volt a felesége. De tudom Istenem, majd megmutat-nám én, hogy kell helyrebillenteni az ilyen kifíczamadott fejet!

— A te boltodban erre is van orvosság? — kérdezte mosolyogva Hinkay.

— Az orvosságot — pattogott a patikus és a levegőbe emelte a jobb tenyerét — magam-nál hordom és ha én vagyok Gerzsán Dénes, fogadom, hogy már mind a kettőt más más sanatóriumban borogatják. Ha ugyan a ten-gerbe nem dobtam volna őket, hogy ott fű-rödjenek a jó sós boldogságban... Mert nem úgy kell ám bánni az asszonnyal, a hogy az a boldog Dénes, a kinek akár kék pánlikát is köthetett volna ő nagysága a nyakába, mint egy fehér barikának... Vizes kótél!

Az urak fölszisszentek. Az ügyvéd élesen mondta:

— No, ha receptet küldök a patikába, meghagyom, hogy ne a te fejedből vegyék a medicinába a hozzávalót.

A patikus dühösen nézett rá, de hallgatott. Rázsó tanár vontatott hangon, csöndesen mondta:

— Szó, a mi szó. Nem olyan könnyű mes-terség férjek lenni...

A fiskális rábólintott:

— Nem, nem.

A kis Hinkay elmosolyodott, végignézte a társaságot és igen halkán mondotta.

— Én meg azt hiszem, hogy nem is olyan nehéz.

Mind a három férj feléje fordult és kíváncsian nézett rá. A patikus gúnyosan mondta:

— Halljuk a szakértőt! Ő érti, mert hiszen ő — agglegény!

A tanár csöndesen felelt.

— Ez semmi esetre se lehet kárára az ob-jektivitásomnak, mert legalább nem hoz abba a helyzetbe, hogy egy asszonytól ne lássam az asszonyt...

Rázsó legyintett a kezével:

— Az asszony nincs. Csak egy asszony van! Nem szabad általánosítani.

A kollégája bólintott.

— Helyes. De azt nem is én teszem, ha-nem te, mikor ílyet mondasz. Mert én nem mondom, hogy az asszony minden asszony, de viszont nem én találtam föl azt az igaz-ságot, hogy a kivételek csak erősítik a sza-bályt. A szabály pedig az, hogy az asszony lelkének ideálra van szüksége. Ezt kezdi ke-resni abban a pillanatban, a mint a lelke ön-tudatára eszmél, de mint vágy, mint a képzelet rejtélyes hajtóereje él és dolgozik benne már korábban is... Az öntudat csak a forma vonalait rajzolja már ki neki...

A patikus mohón csapott közbe:

— És megkapja az ideált, a mint férjhez megy. A tisztességes asszony ideálja az ura. Az ideál: a férj.

Hinkay nyugodtan folytatta:

— A férj lehet ideális férj, de ideálnak meg nem maradhat, mert az ideálnak az a karaktere, az a lényege, hogy olyan, a milyen semmiféle élő ember nem lehet: tökéletes. És pedig tökéletes nemcsak abban, a mi, hanem abban is, hogy mindig olyan, a milyennek a vágy képzelete festi vagy álmodja. Hogy egy szokott szót használjak, az ideál mindig hős. Egyszer a bátorságban, egyszer a lemondás-ban, egyszer a fórumon, egyszer a harctéren, egyszer a tengeren, egyszer az égő ház gerin-cén, de mindig hős és a szeme mindig, min-denünne és minden formájában annak a szemét keresi, a ki róla álmodozik vagy in-kább: őt álmodja.

Vid kedvetlen őszinteséggel mondotta:

— Ez nekem egy kicsit magas!

A tanár szelíden folytatta:

— Hát nézzd! Például te lehetsz hős, te lehetsz ideál kicsinek, szőkének és gömböly-dednek, de már nem vagy alkalmas ideál annak az asszonynak, vagy az asszonynak olyankor, mikor magasról, barnáról, karcsú-ról és mondjuk, hadvezérről álmodozik. Már pedig azt ugy-e nem lehet, de talán nem is volna jó megtiltani az asszonynak, hogy ne legyen ábrándja, hogy ne legyen fantáziája. Ez az ábránd bizonyára veszedelmes ellensége a férjnek, de a veszedelmes erejével együtt nő a védő ereje is. Mert mennél magasabba tud szállni a képzelet és mennél gazdagabban tudja kiszínezni az ideált, annál nehezebbé és annál valószínűlenebbé teszi, hogy az asz-szony ezt a tökéletes és nagyszerű valakit itt ezen a sárgolyón meg is találja. Az ideálok nem sétálnak itt a földön. Azzal nem fog ta-lálkozni az asszony soha. Nem az ideál a ve-szedelem, hanem az, hogy az asszony annak talál nézni valakit és már késő, mikor rájött, hogy tévedett.

— Ez igaz! — mondták egyszerre mind a hárman.

Hinkay élénken folytatta:

— Itt következik aztán a férj kötelessége. Egy okos és udvarias férj nem engedheti meg, hogy az asszony ilyen végzetes tévedésbe es-sen. Segítségére siet a feleségének és...

— És!? — kiáltottak föl feszülten a hall-gatói.

— És maga keresi meg neki a megfelelő ideált.

A három férj valóságos megdöbbenéssel me-redt a tanárra. Nem találtak szót, csak a pa-tikus mondta a dühlöt veresen:

— Hát ez már hallatlan! Ez már vakmerő-ség!... Hogy a férj maga keressen ideált a feleségének!...

A tanár a legnagyobb nyugalommal beszélt tovább:

— Ez a legokosabb, mert kizár minden ve-szedelmet és e mellett jóformán semmi költ-ségbe és fáradságba nem kerül.

— Hallatlan cinizmus! — dörmögte a gyógyszerész, de az agglegény ügyet se ve-tett rá.

— Kötelességem kijelenteni, — mondotta, — hogy ez a bölcsesség nem az én érdemem és dicsőségem. Egy férjtől tanultam, a ki, büszke vagyok rá, hogy a barátom volt. Ez a férj az ő okos szemével észrevette azt a pillanatot, a melyikben nem volt a felesége szemében, a mint hogy egy férfi se lehet egy nő szemé-ben se a tökéletesnek az az eszménye, a me-lyet csak a képzelet rajzolhat ki az ábránd-nak. Miről vette észre?.. Ez nem fontos. Elég bölcsesség, sőt elég bravur az, hogy ész-revette. Észrevette az asszony tekintetében, hogy az messze száll és valami olyat keres, a mit, hogy láthasson is, be kell hunynia a szemét... Észrevette, kitalálta, megértette és se nem szólt semmit, se nem kérdezett sem-mit és nem is ijedt meg tőle.

És ekkor történt, hogy az asszony, mikor a délutáni sétájáról hazatért, a postával egy levelet kapott. A levélben egy szál ibolya és egy lilaszínű karton lap és rajta ez a ne-hány szó:

Imádom, a mióta megláttam, imádni fo-gom, a míg élek és a neve lesz az ajkamon, mikor meghalok.

A férj észrevette, hogy az asszony csupa nyugtalan-ság, izgalom, a mit annyira nem tudott elpalástolni, hogy kötelességének érezte megkérdezni tőle:

— Mondja, kedves, valami baja van? Bántja valami?

Ez mohón felelt:

— Nem, nem. Semmi. Honnan gondolja?

A férfi látta, hogy vörvörös lett az arca, mikor ezt mondta, de úgy tett, mintha nem vette volna észre. Egy szurást is érzett a szí-vén, de megállapította, hogy ez vele jár az operációval és megéri a haszna. Közömbös képet vágott és derűsen mondta:

— Annál jobb, ha tévedtem!

A mi az asszonnyal azon a napon először történt, az aztán sokszor ismétlődött. A lila-színű levélke az egy szál ibolyával be-bekö-szöntött részben megszabott dátumokon, rész-ben bizonyos alkalmakkor. A szabott dátumok voltak: az asszony születése napja, neve napja, az esküvője napja. Ezt a rejtélyes levélíró nagyszerű pontossággal számon tartotta. De valóságos csodás volt, hogy mást is tudott. A hány-szor megesett, hogy az asszony itt vagy ott találkozott valakivel, a kiről magá-nak is be kellett vallania, hogy megmozgatta az érdeklődését, ha elárulta valamivel, hogy jól érezte magát a társaságában, — másnap már ott volt a levél a szál ibolyával, a kar-tonlapon csak egy sor:

Miért bántk velem kegyetlenül?

Vagy csak ez az egy szó:

Szenvedek.

De elég, hogy az asszony megrendüljön tőle.

És volt még valami csodás és megfethe-tetlen. A levélkét nem mindig a posta hozta. Néha ott volt az asszony asztalán, sőt a re-ticulejében, vagy ott találta a karmantyujában és semmi mód nem volt rá a legcsekélyebb nyomára is akadni: hogyan került oda? Az asszony eleinte, megpróbált néha — termé-szetesen igen diszkrétül — egy kis kutatót, nyomozást, de aztán fölhagyott vele, mert hamar be kellett látnia, hogy semmi reménye semmi sikere.

Vagy talán nem is csak ezért. Talán las-sanként, maga is megérezte, hogy egy ilyen gyönyörű titkot nem való — kockára tenni. Hogy mindennél többet ér a tudat: van egy férfi, a ki érte és ebben a nagyszerű ér-zésében csodákat tud művelni. Mindent tud, mindent lát, mindent megérez, a ki előtt nincs akadály, hogy egy szál virágot az ő lába elé

ejtsen és a ki mindezt semmit se kíván, még egy tekintet se, csak azt, hogy reá gon-dolhasson és minden jutalmának beéri szerelme néma szenvedésével. És módot ad rá neki, a gondolatában olyannak, a milyennek és annyiféleké, a hányféleké akarla. Egy férfi, a ki szeret, tűr, mindent ad és semmit se követel, mindig körülötte van, de soha se al-kalmatlan és meg se lehet unni, mert any-nyiszor más, a hány-szor szíve bálványa akarja. Szóval az ideál, a ki mellett az asszony szíve nem lehet üres soha, mert örökké foglalkoz-tatja, köti, nyugtalanítja, kibékíti.

És ettől fogva a férj teljes nyugalomban

élt. Biztosnak érezte magát a dolgában, mert tudta, hogy megadta az asszonynak mindazt, a mit talán benne egyszer keresett és — hi-szen ki tökéletes a földön? — meg nem ta-lálhatott volna. Így gondolkodott:

— Egy kicsit bizony csalunk mind a ket-ten. De — egymással csaljuk meg egymást. Ez se egészen fájdalom nélkül való, de mi ez a fájdalom ahhoz képest, ha másként lenne...

És küldöztette tovább az ibolyás kék levél-kéket a feleségének, mint a hogyan ez egy okos és udvarias férjhez illik, a ki meg akarja oltalmazni az asszonyt attól, hogy — téved-jen. Eddig van.

A három férj egy kis ideig hallgatott. Aztán Rázsó tanár csöndesen mondta:

— Erdős... És van a dologban valami...

Az ügyvéd a vállát vonogatta:

— Asszonya válogatja... A hányféle az asszony, annyiféle az ideálja is...

Legtovább a patikus gondolkodott. Végre aztán kissé tévete hangon szólalt meg.

— Nagyon érdekes! Nagyon érdekes!...

De, őszintén szólva, én egygyel nem vagyok tisztában. Azzal tudniillik, hogy... hogy en-nél az eljárásnál okvetlenül ibolyát kell-e mellékelni a levélhez... vagy más virág is alkalmas-e?...

DERÜS NYÁRI ZSOLTÁR.

Most már oly jó, oly bódító az élet,
Bánatból erjedt nemes aszúbor,
Fanyar zamatajt régi könnyek adják,
Tűzük, hevük az évek benne hagyták,
S mélyén harmincz év bölcsesége forr.

Most már oly jó a nyár tikkadt derűje,
Mélázni tétlen messzi partokon,
Elmult nyarak fényét, tűzét idézni,
Magas hegyekről végtelenbe nézni,
S ballagni messze, napos utakon.

Most már oly jó a szelid ősze várni,
Szeles, virágos tavaszt kérni még, —
Minden szépséget tétlenül becézni,
Az élet forgó nagy tükrebe nézni,
És nem kérdeni semmit, hogy miért?

Most már oly jó az életet megértve,
Hosszú kortyonkint inni örömet,
Csókot, virágot, asszonyt megbecsülni,
S esténkint hosszan, méltáza megülni,
Hallgatva, mit tanít az esteli sötét.

Dutka Akos.

AZ UTCZA CSENDES.

Az utca csendes, néma, árva,
Az éjszakában nincs, ki járna,
Csak én magam csatangolok
S mögöttem egyre elmaradnak
A szürke, méla házsorok.

A merre járok, kong a léptem
S kísértetek lépéseiképen
Visszhangozzák a házfalak,
Egy sarki lámpa sárga fénye
Rémárnyat szül a fák alatt.

Nagy úr vagyok, az éj királya,
Ki éj honát magában járja,
Magamban járom csendesen,
Enyém az éj, a léptek, árnyak,
De ezt sem látja senkisé.

S ha fény sugarral jó a reggel
S találkozom az emberekkel,
Mi lesz belőlem? Senki. Semmi.
Ledől a trónod. Elmehetsz már
A szalmazsákra lepiheni.

Lovászky Károly.

FELHŐK AZ ÉGEN.

Felhő száll a tájra.
Elborul a mező, mintha szíve fájna.
Arany kacagása halkul haloványra,
Mint az érett asszony bánat-felhős estén,
Ha keze végigfut virágja-hullt testén,
Visszasírta magát halvány, ifjú lánnyá
S elkívánja testét pompás, régi szűznek...
Hová lesz a felhő, kit a vihar úz meg?

Szél kószál a fákon,
Féher akácvirág megreszket az ágon.
Érzi nehéz sorsát, látja közel végét:
Sárguló szónak könnyű, csalfa bókja,
Himpor-hintó szélnek virágrontó csókja
Megtépi, rabolja gyöngye fehérségét.
Termő, nyári csókok hervasztják a szepet...
Hová lesz a virág, kit a szél letépett?

Alkony szele szárnyal.
Beszórja a mezőt rém-fekete árnnyal.
Halottá merevül a föld élő teste,
Bávik minden szépség, virágillat, kékség,
Távol temetőkön lenge lidércz mécs ég:
Jaj annak ezerszer, kit kint kap az este!
Hogy sirja, sikoltja szivgyilkos kinokban:
Hová lesz a napfény, ha napunk kilobban?

Jászay-Horváth Elemér.

1. Augusztai főhercegnő. — 2. A társaság egyes tagjai. — 3. Indulás a vadászatra. — 4. József főherceg.

JÓZSEF FŐHERCEG KISJENŐI VADÁSZATÁRÓL. — Jelfy Gyula félvételei.

A SZERB ÉS MONTENEGRÓI SEREGEK TALÁLKOZÁSA AZ ALBÁN HEGYKÉBEN.

AZ ÁGYÚK VONTATÁSA.

HARMINCZÖT NAPI MENETELÉS UTÁN ÜLTÜKBEN ALSZANAK EL A SZERB KATONÁK.

A SZERBEK ÚTJA AZ ADRIÁHOZ. — A Vasárnapi Ujság eredeti félvétele.

KIÉRKEZTET KATONÁK A PÉKBOLT ELŐTT, SAN GIOVANNI DI MEDUÁBAN.

A SZERBEK ÚTJA AZ ADRIÁHOZ. — A Vasárnapi Ujság eredeti félvétele.

A SZIKES RÓNASÁGON.

Irta BÁRSONY ISTVÁN.

Igazi novemberi nap volt. Hűvös, csipős levegő, ködös hajlandóságú pusztaság vett körül. A napot nem lehetett látni, pedig tulajdonképen felhő sem volt az égen. Hanem az őszi párázat úgy betöltött mindent, mintha egy nagy felhő közepében lettünk volna.

A kocsisom léptetve hajtott a szikes rónán; a pusztának most nem látszott az a merengésre készítő végtelenség, a melyben annyiszor gyönyörködtem. Az őszeleji napok alkonyatán csudálatosak ezek az ég széléig terjedő nyílt térségek. Akkor még a sok-sok réti zöldbe alig keveredik valamieske fakóság, az is csak arra való, hogy néhol halványra fesse a zöldet és a színváltozat még szebbé tegye a tájképet.

Olyankor ellát az ember a világ végeig; a meddig az égbolt bucsizó felhői eljuthatnak. Az esti fény beleszáll a szikes tavakba és szikrákat csíhol rólok. A messzeségben egy-egy magányos tanya homloka világít; ha sokáig nézi az ember, elkápráztat a szeme...

Most mindebből semmi sincs. A szikes tavak ugyan itt vannak, de nem csillognak. Bágyadtan világos folt jelzi a sötét talajon, hogy ott víz van. A tanyákból éppen semmit sem látni. Azokat egészen eltakarja a párázat, a mely sem leszállani nem akar, sem fölcsúszni nem bír, hanem itt imbolyog előttem és mögöttem, mintha a késő őszi nagy csupaszágait rejtegetné.

Almosító hangulat nehezedik rám. Akarva, nem akarva, ásitani vágyom. A furcsa fázástól, a mit ez a hangulat csak növel, bóbiskolni kezdek... A szemem majd leragad; néha felpillantok, de nyomban újra lehunyom a pillám. A szekér kattogása olyan nyiszorgóan egyhangú, hogy még bágyadtabbá válok tőle. Félálomban vagyok. A nyiszorgást vadliba gágogásnak hallom; mintha egész falkák gagyogának, rikoltoznának egymásra, messziről...

Dőcezenés, reccsenés! a szekér hirtelen megáll; a kocsisom riadtan óvatgat: «hó! hó!...»

Kátyuban vagyunk és kis hujja, hogy még bent is maradhattunk a szekérben, olyan dülös a helyzet.

— Mi a nyilat csinál kend, Kelemen?
— Baj van, instálom; lyukba estünk.
— Nem lát kend? az lsten szerelmére.
— A ténszűrnak se sokat tetszett látni; olyan jóízűt horkolt, hogy megkívántam.
— Hm, lám! de én nem hajtok ám, az ebugattát!...

— Most már hiába káromkodunk. Bent ragadtunk. Tessen csak leszállani.

Nincs mit okoskodni, nem lehet alkudozni. Lekeczergek. Fél csizmaszárig állók a sárban.

— No most tesszen egy kicsit nekidülni hátul a saroglyának és a mikor én biztatom a lovakat, akkor nem kell kimélni magát, hanem emeljük azt a tengelyt.

— Hm, lám: emeljük; hát kend mit emel ott elől, a lovaknál?

— Épen azokat; a lovakat, instálom. Ha én nem jökor és nem illendőket suhintok rájuk, akkor hiába birkózik hátul a szekérrel.

— De hát ha én ütöm a lovat, itt pedig kend birkóznék.

Legyintett. Vállalt vont.

— Semmit sem érne az. Megijednének a lovacsák magától; nem tudnák, mit akar; egyik erre dülne, a másik meg amarra.

Láttam, hogy ez a fiskálisnyelvű paraszt így is úgy is túljár az eszemem; inkább szót fogadtam, hogy hamarabb elkészüljünk. Neki-feküdtem a saroglyának. Na most!!

— Hű te! (csíhi-puhi!) hű te no!! Sárga! Marcsa! Hüttee!!...

Megint egy nagy reccsenés, himbálódzás; magam majdhogynem térdig czuppanok a gödörbe, a melybe a kihullamzó szekér maga után ránt.

— Hopp! jól vagyunk már! — örvendezik Kelemen.

— Jól a fészkes fenét; még a fejem teteje is sáros. Szép komédia, mondhatom.

— Az nem baj, instálom; a libagödörben csak annál bátrabban tetszik megülni most már. Úgy is sáros lett vön' ott, de nyakig.

— Messze van még? kezdem már unni az ilyen kocsiházaszt.

— Dehogy! Ippen hogy itt van már előttünk. Ha előre megy kétszáz lépést, azután jobbra háromszázat, meg visszafelé vagy százat, akkor már látja is a tó sarkát, a hol a gödör van.

— Nohát mégis csak felülök. Hajtson kend; de nyitva legyen a szeme, azt mondom.

— Na, ha még az enyém se volna nyitva!... a minap is, hogy a jegyző urunkat vittem vadlibázní...

— Tudom már, vágtam közbe, feldőltek s a jegyző úrnak kimarjult a lába. Hallottam már.

— Igen, de én akkor is kajátottam, hogy előre ugorjon kifelé, ne hátra. Maga is csak előre ugorjon ám...

— Jól biztat kend, Kelemen. — De ha felborít, én lövök; belé lövök!

— Az ám, a vadlibákba; lesz itt ma este annyi, mint a nyű. Ilyen ködössel szeretnek ám alacsonyan járni. Különben majd lesz gondom rája.

Lassacskán megtettük előbb a kétszáz lépést, azután a háromszázat és végül a százat. De mire a gödörhöz értünk, elnyúlt az utunk egy kilométerre. (Jól jártam volna, ha magam vágtam volna neki a kietlen szikesnek.) Mire a gödörbe bekvártelyoztam magamat, esteledett.

Hol lesz kend a les után? — kérdeztem a fuvarosomat, a ki már indult, hogy magamra maradhassek.

— Csak ide megyek a kúthoz, ni; tesszen csak kajátani. Majd jövök akkor hamarosan.

Valahol, messzire, vékony nyaka látszott egy kútgémnek, — a mint föloldalt dölve mutatott az égre.

Kelemen arrafelé nyiszorogtatta rozoga szerkerét.

Én pedig ott maradtam a libagödörben és vártam a húzást, a melynek nemsokára meg kellett indulnia.

*

A vadlibák napközben kint legelészték a vetéseken s alkonyattájt azután megjöttek ide a vizekre, a hol átészakáztak. Az alacsonyvízű tavak széle mindenütt tele volt pihével, a mit tollászokdasközben tépetgetett ki magából a sok liba. A hol megállottak, ott elvégezték a tollászokdást, s a vízről kihordta az alá nem merülő zsiros pehelytölköt a gyöngö hullamzás.

A gödör, a melyben állottam, olyan mély volt, hogy egy kis lehúzóddással egészen eltűnhettem benne. A talpam alatt szalma volt, jó vastagon, nehogy a felszivárgó talajviz megúsztassa a bagariámat. A függélyesre vágott kemény szikfalakban, a melyek a gödört határolták, még üllőhely is kinálkozott. Aránylag elég kényelmem lehetett, ha épen akartam.

A gödör pereme fölött, a melyet a kiásott földből taposott le a gödörvágó kerülő, elláthattam a nagy mezőség felé, a honnan a libákat vártam. Egyelőre még csend volt. Egy-egy kis falka vadruca suhant el a tótság fölött; csak a süvítő szárnyshugás figyelmeztetett rájuk, mert különben oda se igen néztem.

A tó vize fodrosodni kezdett a feltámadó szélben, a mely a párás levegőt végig söpörgette; a fakó víz színtelen ringásának a nézésebe bele szédült a fejem.

De nem sokáig tartott már ez a cizáltalan szemlélődés. Zavaros zaj támadt a messzeségben, mintha száz kattogó, nyiszorgó szekér mozdult volna meg ott, egyszerre.

A vetésről felriadozó libafalkák kezdték szolongatni egymást; jeleztek a többinek, hogy ők már indulnak.

És jöttek is, zürzavarosan kiabálva, beszélgetve, gagyogva, gágogva; mintha egy nagy mozgósított sereg csapatai mind elsőnek igyekeznének a rajvonalba. Mások az ilyen népvándorlásos vonulást — húzást az előőrök, a szálláscesinálók, szokták megelőzni; most nem vettem észre ezekből semmit sem.

A sereg zöme jóformán egyszerre kerekedett föl és jött, mint a rajzó méh; gegerésők, szolongatásuk mind közelebről hallatszott; végre a homályos esti levegő ködfoszlánnyai közt észre lehetett venni a nyugat felől érkező húzódo megtört vonalakat, a mint egyik falka a másik után szelte szárnyával a magasságok útjait.

Már itt voltak. Már ereszkedtek. Lejebb-lejebb a víz színe felé, a mely mögöttem terült. Az első csapatok még elég magasan jöttek; de alig értek a tó tükre fölé, türelmetlen sietéssel kanyarodtak és szárnysegett bukással hullottak le a vízre, a melyre zurboló csapkodással telepedtek. A többiek messziről hallhatták a gagyogást, s a korábban érkezettek zaját: tudhatták abból, hogy nincsen látható ellenség a közel környéken; nem is tartottak óvatos kémszemlét, csak úgy vaktában siettek előre és a tó tájékán alacsonyan libegve keresték, hol lesz legjobb helyök a nagy sokadalom közt.

Mire a szakadatlan gyülekezés úgy a hogy véget ért, annyi volt a liba előttem a tavon, hogy csak a lesögödrom közvetlen közelségében láthattam még óvatos kémkedéssel egy keskeny sávját a tónak; a többi részét mindent ellepte az ezernyi ezer szürkekötösű gágogó vendég.

A percek rohanvást multak s az este mindjobban megbarnult. Az ég alig volt már valamiképp világosabb a földnél. Előtte, — nem is egy puska lövésnyire, csak egy pár ugrásnyira, — a vadludak töméntelensége sötétlett.

Felemeltem lassan a puskaamat...

És aztán megint csak levettem az arcomról. Nem bírtam megtenni, hogy csupán vérengző kedvteliséssel durantsak közéje ezernyi gyanútlan madárnak, a melyek közül egyet sem látok tisztán, s ha tizet agyonlőnék egy lövése, bizonyosan még huszat sebeznek koldussá.

Ha észrevétlenül megtehettém volna, ellopódtam volna onnan, mint a zajt kerülő vad. — De aztán mégis csak felülkerekedett bennem a kíváncsiság, hogy legalább tanuja legyek, a mikor ez a «sereg» menyörgéses robajjal riad a magasba, egyszerre.

Egy elkésett lúd falka közeledett; hallottam a beszélgetéseket, — felém tartottak. — A mikor ott voltak fölöttem, az árnyékalakok egyikére ráfogtam a puskaamat s elsütöttem.

Az eredménnyel semmit sem törődhettem. Mintha földindulás támadt volna, olyan ropogás, zurbolás, csapkodás paskolta végig a tó-ságot.

A rengeteg liba mind egyszerre akart felemelkedni. De csak akart. A tömegek egymásnak szorultak s egymást verték vissza, taszították le, magok alá. A rajzó felszállás másodpercekig tartott s felzavarta a pusztát.

A levegőben hirtelen szél kerekedett, vihar zúgott. De a viharzó zúgás hamarosan enyhült, csöndesedett. A mikor egészen elhalt, egy másik, gyöngébb zajra lettem figyelmes.

Alig néhány lépésnyire tőlem, egyre halkabban, gyöngébben paskolta valami a vizet. Az az egyetlen vadliba volt, a melyet az imént lelöttem s a mely most haldoklott.

Mire ezt megállapítottam, még a halk végződés is megszűnt; most már igazán egymagam voltam a tó körül élőlény.

Nem is tudom, meddig tarthatott a tünődésem; csak arra eszméltem, hogy nyiszorgó kattogás közeledik. Kelemen jött, a fuvarosom, a ki megunt a hiábavaló várakozást, mint hogy nem kiabáltam neki.

A mikor a leső gödörhöz ért, «csés jó estét» kívánt. És nyomban hozzátette: — Nohát, jól hajtottam?

— Mondja kend inkább, hogy jól döcögött; lehet is itt igazán hajtani.

— Nem úgy gondolom ám instálom, hanem hogy a ludakat jól hajtottam-e?

— Mit csinált kend velök? — kérdeztem csudálkozva.

— Hajtottam, a hogy mondom. Rájok mentem a vetések felé, s mindet egyszerre felkergettem. Úgy jöttek erre, mint a seregélyek.

— Vagy úgy! Hát ezért volt az a hirtelen felkerekedés, az a bolond nagy népvándorlás.

Mit tehettem egyebet, megdicsértem. Pedig ha nem «hajtott» volna, akkor a ludak apránként jöttek volna s én ráértem volna, hogy mulassak velök.

No, mindegy, azért abban a menyörgéses felkerekedésben az imént, megvolt a ritka mulatságom, s az is csak valami.

Felültem a szekérre.

Bizony már éjszakának is beillett az este, olyan sötét volt a pusztá is, az ég is.

— Hanem most aztán «jól hajtson» ám, biztattam Kelemen, mert különben lövök.

Jókedvűen szólt a lovaira: gyi-te!...

A KONAK DURAZZÓBAN, MELYE KITŰZTÉK AZ ALBÁN LOBOGÓT.

EGY SHRAPNEL BOMBOLÁSA A FALON.

KÉPEK A HARCZTÉRRŐL. — A Vasárnapi Ujság eredeti félfotója.

VADÁSZ MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA.

MOLECZ KÁROLY ARCZKÉPE.

Az a művész, kinek a múlt hét óta több száz rajzból álló kiállítása látható az Ernst-múzeumban, lapunk olvasói előtt már jó ideje nem ismeretlen. A tavalyi és a múltféltben lévő idei esztendőben olvasóink Vadász Miklós-nak számos rajzában gyönyörködhettek, mert ha megengedték a gyorsan egymásra tornyosuló s ép oly gyorsan elmúló események, szívesebben fordultunk keze művéhez, mint a fényképezés munkájához. Elmúltak már azok az idők, melyek azt hitették el, hogy a fényképező gép az illusztrálás minden gondjától megszabadítja az ezzel törődőket; kivilágított, hogy a leghívebb és ezenkívül mindenképen művészies-ségre is törekvő fotográfia sem éri fel egy éles szemű, biztos kezű, művészi lelkű rajzolónak, nemcsak nyugodt belemélyedéssel készített rajzait, de még csak legfutólagosabban készült vázlatait sem.

Mai képeinket Vadásznak legújabb keletű munkásságából válogattuk össze, mely, a mint az az ereje teljességéhez közeledő művésznél természetes is, alkotásainak legjavát tartalmazza. A kiállítás egy pár évre visszatérintő, ezért jól feltűnteti azt a gyors emelkedést és megtisztulást, melyen az éles szemű rajzoló tudása átesett. Régebbi dolgai között németes ízű lapokat is látunk; néha-néha ingadozik a tiszta rajzolás és a plakátstílus között, egyszerű-másszor karrikatúraszerű kitervelésekbe esik, melyek a művészi ábrázolás rovására mennek.

A ma Vadász Miklósa azonban már teljesen kialakult és megállapodott egyéniség, ki tisztán csak művészi értékeket akar rajzaival nyújtani. Nem a képzelet, nem a kompozíciók művésze, hanem a valóság ábrázolásáé. Azok a dolgai, melyek nem pusztán a meglátás, az érzékelés művészi voltától függenek, nem is olyan sikerültek, mint azok a rajzai, melyeken valakit a maga adott valóságában lerajzol. Ereje ebben a legkifejtettebb, a legmeglepőbb. Budapest életének ismert alakjai, a politikai, a művészeti világnak, a társadalom sok számottevő emberének arca elevenedik új életre rajzaiban. Nem fehér papírra vetett rajzokat látunk, hanem több-kevesebb vonalból életre támadó emberi arczokat, melyek mindent elárulnak gazdájuk világáról. Mosolyukban benne él örömük, önhittségük, jóságuk, minden aprócska hibájuk is, idegességükben pedig a mi meghajszolt nagyvárosi világunknak mindent fokozottan kiélő intellektualizmusa. Mindegyik arcznak megvan a teljes különállósága és egyiken sem lép a művész kettőnk közé. Ebben a teljes önmagát-felejtésben, ebben a feltétlen tárgyilagosságban rejlik Vadász művészetének legfőbb ereje. Kiemelni a jellemzőt, elhagyni a lényegtelen, egyformán jól sikerül neki, sőt

azt is tudja, a miben a legtöbb rajzoló tudása kevésnek bizonyul, hogy a legapróbb részletekig terjedő aprólékosággal ábrázol, — ha úgy akarja, — a nélkül, hogy rajza elkinzottnak vagy részletekbe veszőnek látszanék. Rajza teljesen biztos, véletlenségek szülte sikerülések nem gazdagítják hatását. A csak üresen hagyott, körvonalként odavetett vonal is biztosan a helyén ül, úgy hogy nem szorulna kiigazításra a befejezéskor.

A sok jó férfi-fej között is kitűnnek a női arczképek. Vadász egyéniségében van valami feminin vonás, valami ellágyultság, szenvedélyre-képtelenség, mely rögtön elárulja a nagyvárosnak kulturába fürdetett gyermekét. Ez aztán a nagyvárosi női típusokon belül is rendkívül finom és megértő megfigyelőjévé teszi a legapróbb nőiességeknek is. Apró, asszonyos finomságok és gonoszságok, múltak és jövők egyformán megértő és gyönyörködő felismerőre találtak benne. Sok asszonyos vonás van meleg érzékiségében. Nem kisebbítő értelemben véve a dolgot, hanem értékes oldalát tekintve, a szemmel mindent végig simogatásban és a rajz érzékies kézzelfoghatóságában.

Vadász eszközei az irón, a kréta, a szén,

NŐI ARCZKÉP.

mind olyanok, hogy vonalszerű merevségre esábitathatnák, vagy legalább is könnyen beleeshetnék velők rajzolás közben, a mint hogy az a múlt századnak számtalan német rajzolójával megesett. Ezért a rajzolást egyidőben a legnagyobb absztrakciónak tekintették, mert a merev, mindent szigorúan határolt és tova-futó vonalra fűző, árnyékokat felejtő rajzolósi mód, mely Németországban még mai nap is nagyon divik, nem is volt más, mint gondolati elvonás. De Vadász a francziákhoz járt iskolába és egy-kettőre lerázta magáról azt, a mi a németektől akaratlan is ráragadt. Ezért az ő rajzai sohasem hatnak vértelen vonalaként, hanem mindig bennük lüktet a spekulációktól mentes megfigyelés frissége, a meglátásnak és gyönyörködésnek pusztán érzékies öröme. Felismeri az árnyékoknak legfátyolósabb fajtáit is, ezért nem nagy ellentéttekkel, hanem bársnyos légyságú átmenetekkel modellál. Eltalálja a legkülönbözőbb anyagoknak anyagszerű ábrázolását, egy tuniszi arabnak zománcos fényű bőrét ép oly hiven megelevenítik a rajzai, mint a nagyvárosi nőnek rizs-porral hamvassá tett arczát, a lakkezipőnek mély és kemény csillogását, vagy egy sötét ruhaszövet pompított hamvasságát.

Egyik-másik kritikuskunk szemére vetette azt, hogy túlságosan az élet külső csillogására helyezi a súlyt, hogy ekként a szépen ábrázolás, az elegancia kérdésének áldozza fel sokszor a művészi értékeket. Kétségtelen az, hogy nagy előszeretettel szép leányok, selyembe, prémebe burkolt nők közül válogatja legnagyobb szeretettel megrajzolt dolgait, hogy szívesebben fogja el irónjával egy frakkba öltözött királyfi mozdulatait, mint egy lompos csavargó ácsorgását. Ez igaz — de ez még csak a téma-választás körét határozza meg, de nem a kivitel módját, ép csak ez dönti el a művészi-ség kérdését. Már pedig, ha végignézzük azokat a női fejekeket, melyeknek modeljei városunk éjjeli életéből kerültek ki, megláthatjuk, hogy egyáltalában nincsen meg az a felületes típus-szerű ábrázolás, mely oly egyhangúvá teszi sok híres külföldi rajzoló elegáns rajzait. Mind-egyiken van valami művészi ölet még azon a hű és egyéni jellemábrázoláson kívül is, melyről az imént szözlöttünk. Épen ezért egészen közömbösnek tartjuk azt, hogy honnét válogatja témáit, mert nem sablonokkal dolgozik, mint a legtöbb úgynevezett elegáns rajzoló, de mindig friss meglátások, érzékelések alapján.

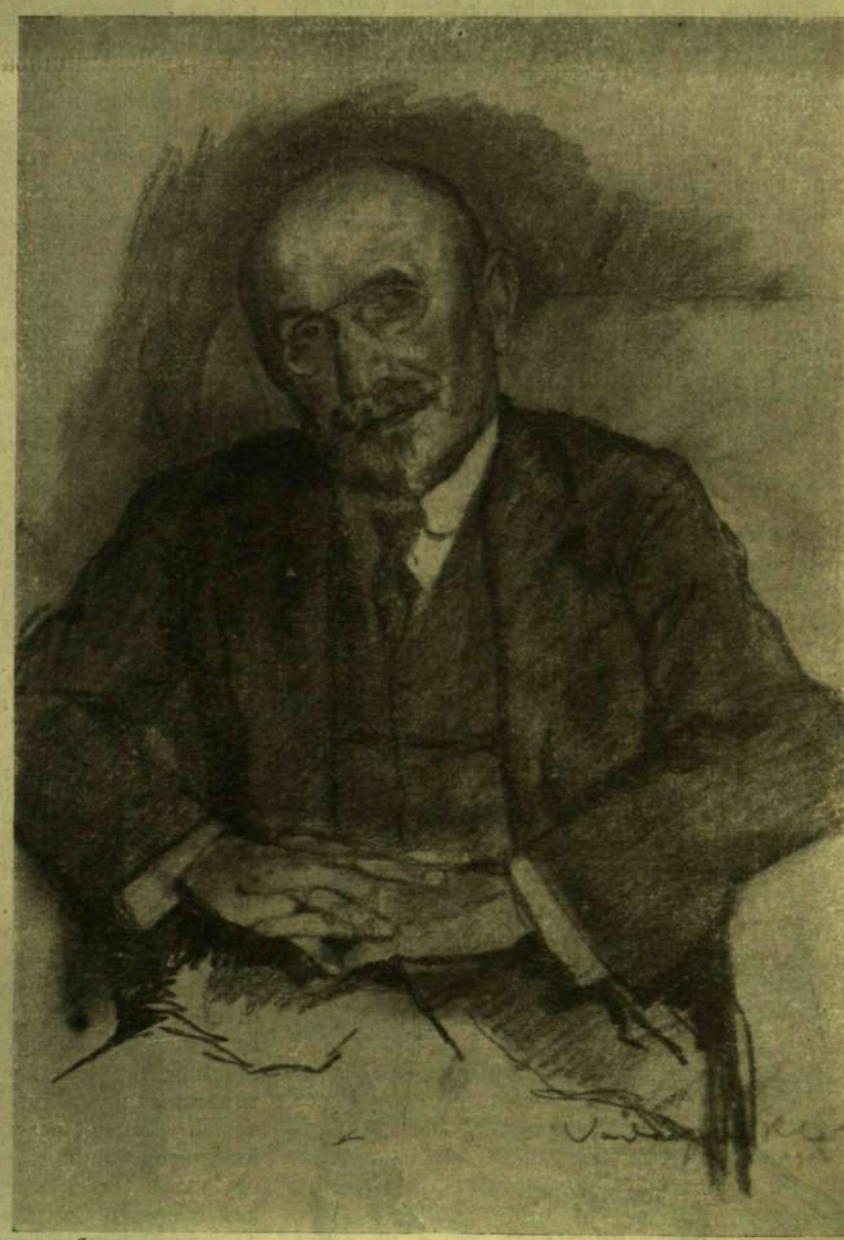
GRÜNWALD VILMOSNÉ ARCZKÉPE.

DI LÁZÁR BÉLÁNÉ ARCZKÉPE.

BÁRÓ DI HERCZEL MÓR ARCZKÉPE.

DI SINGER ZSIGMOND ARCZKÉPE.

VADÁSZ MIKLÓS KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A yankee.

Modern hölg-toilett.

Watteau fils rajza 1784-ből.

A BERLINI DIVATKIÁLLÍTÁS.

Van Berlinnek egy modern kiállítási helyisége, melyben már sok életrevaló eszmét pendítettek meg. A Hohenzollern-ház ez, melynek célja új és praktikus irányt vinni bele a művészi és főleg az iparművészi életbe. Két év előtt az itt bemutatott legyező-kiállítás, tavaly a «Terített asztal» című kiállítás révén sokat beszéltetett magáról. Most pedig divatkiállítást rendezett, de nem afféle banális divatkiállítást, a mely tulajdonképpen nem egyéb a kereskedők kirakatainak finomított kiadásánál, hanem bemutatja a divatot úgy, a milyen volt és a milyennek lennie kellene. És a mi még ennél is fontosabb: a milyennek a múlt művészei tervezték és a milyennek a ma művészei látni szeretnék.

A kiállítás ezime *Galerie des Modes*, ugyanaz, a mit a legelső francia divatlap viselt, a mikor Franciaország megindította győzedelmes világhadjárát a divat terén.

A *Galerie des Modes* egy-egy évfolyamáért a gyűjtők ma ezeket készek áldozni, mert képeit nem kisebb mesterek készítették, mint Fragonard, Gavarni és Daumier. És mennyi aprólékos divatrészletet találunk például Watteau és iskolájának képein!

A kiállításon képviselve vannak ezenkívül a muzeális öltönyök, babák, modern divat-

ezikkek, de főleg nagy számban az utóbbi kétszáz év alatt megrajzolt divatképek. London, Páris és Bécs múzeuma, egyesek és gyűjtők állították ki őket és az utóbbiak sorában — gazdagsága és részletessége által — főleg a Lipperheide-féle gyűjtemény tűnik ki. Ezek a rajzok egyszerűen hű képet adják annak a fejlődésnek és hanyatlásnak, melynek a divatképek művészete ezen a kétszáz éven belül ki volt téve. Hű képe egyszerűen minden korok izlésének, minden szépségével és túlzásával egyetemben.

A férfidivatról sem feledkeztek meg a kiállítás rendezői. Többek között egy yankeet is bemutatnak, a maga mindennek hadat izenő fesztelenségében. Mellette pedig egy tökéletes gavalier felszerelését is látjuk, mely meglehetősen rombadönti azoknak véleményét, a kik a legelegánsabbaknak képzelik magukat, ha fehér mellényt és frakkot öltenek. Sokkal, sokkal több szükségeltetik ahhoz.

Érdekes csoport továbbá a nyakkendők csoportja. Gyűjteménye mindannak, a mit 1823-tól napjainkig «nyakkendő» néven forgalomba hoztak. El sem képzelhető, micsoda változatosságot lehet ezzel az egyszerű szövetdarabkával elérni. Hogy micsoda művészet rejlik egy jól megkötött nyakkendőben, azt itt megtanulhatja mindenki. Hosszas, alapos tanulmány szükséges hozzá, azért tankönyve is van, a czíme *Cravatiana*.

Nagyban emeli a kiállítás érdekességét az, hogy a történelmi viseleteket stilszerű keretben, korhű interiórökben mutatták be. A rokokó-teremben például Marie Antoinette egy kortársnője mosolyog felénk, az empire-kor merev pompával van képviselve, míg a Biedermeier-emberek világa párolgó kávécsészékkel, virágos kartonokkal szól hozzánk. XV. Lajos czikornyás butorzata ép oly kevésbé hiányzik, mint a puttókkal festett hordszék, melyben egy abroncsszoknyás, pudres-parókás udvari dáma feszeng nagyon negédesen. Egyáltalában a babák alkalmazása, mint a divat és egyáltalában a viseletek ábrázolói, nagyon sikerült gondolat.

Mint már annyiszor, úgy ez a kiállítás is a leghatározottabban hangsúlyozza azt a tényt, mily szorosan kapcsolódik az iparművészet a divatba. Az a sok ékszer, csatt, legyező, gomb és más egyéb gyönyörű dísz vajjon hol találna alkalmazást, ha nem a nők csipkés, selymes ruharemekein? Terveikkel és már kész alkotásokkal a német császári udvar is részt vett a kiállításon. Így például Ágost Vilmos herceg egy saját terveit után készült, a Biedermeier-kor izlésében készült lámpaernyőt állított ki. Az udvari társaság tagjai régi öltönyöket, így

például Borghese Paulinának egy szép ruháját adták ide. Bájos porzellánok, meisseniek és modernek sorakoznak a többi mellé, hogy fényes, káprázatos és változatos képét adják a hiúság vásárlásának.

Hogy a divatkiállítás keretéből nem hiányozhatik a mai divat sem, az természetes. Képvisele van gazdagon, néhol talán túlgazdagon, de mindenkor a jóízű határain belül. A férfidivat csekély csoportja aránylag eltűnik a sok selymes, drága dísz mellett. Mert hiszen elmult már Sevigné asszony ideje, a mikor még évi 25,000 frankban állapították meg a férfi toilettébudgetjét. A nők mai fényűzése mellett ez sok esetben lehetetlen is volna.

A modern divat-korifeusok közül jelen vannak sokan azok közül, a kik a mai divaton szinte zsarnok módon uralkodnak. A nagy párisi, berlini és bécsi czégek, melyeknek parancsszavát ellenkezés nélkül követi a nagyvilági asszony. Valóságos tárházat állították ki annak, a mit a nők az élet szépítéséhez nélkülözhetetlen kellékül tekintenek. Sokat olyat, a mi hivatva van az utókornak majd bemutatni a mai kor izlését, még pedig méltó alakban. Így ez a kiállítás érdekes és tanulságos lehet laikusra és szakértőre egyaránt.

Sárosi Bella.

Gyerek-kosztüm 1816-ból.

1912-iki kosztüm.

Gyerek-kosztüm 1810-ből.

PÉTER ÉS VENDI.

Regény. — Írta J. M. Barrie.

(Folytatás.)

Sztárki körülmézetért segítségért, de mindenki elhúzódtott mellőle. A mint hátrált, Huk utána ment, a piros szikra mar benne volt a szemében. A kalóz kétségbeesett kiáltással felugrott a Long Tomra és beleugrott a vízbe.

— Négy — mondta Szeitli.
— És most — kérdezte Huk udvariasan. — Akart még valaki az urak közül fellázadni?

Megragadott egy lámpást és fenyegető mozdulattal bement a kabinba.

De szerette volna Szeitli azt mondani, hogy: őt! Előre megnyalazta az ajkát, de Huk kijött a kabinból, támolyogva, lámpása nélkül.

— Valami elfújta a lámpást — mondta kissé bizonytalanul.

— Valami! — ismételte az egyik kalóz.

— Mi van Csekkóval? — kérdezte a másik.

— Meg van halva, mint Zsuksz — szólt Huk röviden.

Újra lázadó hangok hallatszottak. Minden kalóz babonás, mind azt hitték, maga az ördög van a kabinban.

— Volt-e farka, kapitány? — kérdezte az egyik.

— Azt mondják — szólt egy másik, gonoszul nézve Hukra — hogy mindig annak a formájában jelenik meg, a ki a leggonoszabb ember a hajón.

— Vaskeze van, kapitány? — kérdezte egy harmadik szemtelenül.

— A hajó meg van babonázva — mondták egyre-másra.

A gyerekek erre nem tudták megállni, hogy el ne kezdjenek eljenezni. Huk már csaknem

A BOLGÁR MINISZTERTANÁCS ÜLÉSE.

megfeledezett a foglyairól, de most felvillant az arca.

— Fiúk — kiáltott kalózaiknak — van egy ötletem. Nyissátok ki a kabin-ajtót és keressétek bele a kölyköket. Hadd küzdjenek meg azzal a micsodával az életükért. Ha megölik, annál jobb nekünk, ha az öli meg őket, nekünk az se baj.

Most utoljára csodálta meg a kalózok Hukot és engedelmesen teljesítették parancsát. A fiúk úgy tettek, mintha nem akarnának menni, de betuszkolták őket a kabinba és rájuk csukták az ajtót.

— Most figyeljünk — kiáltott Huk és valamennyien figyeltek. De az ajtóra senki se mert nézni. Azaz hogy egyedül csak Vendi, a ki az egész idő alatt az árboczhöz volt kötözve. Ő nem sikoltásra, nem is káromlásra várt, hanem Péter megjelenésére.

Nem kellett soká várnia. A kabinban Péter megtalálta, a mit keresett: a kulcsot, a melyvel kinyithatja a fiúk békőit és most kilopóztak, felfegyverkezve olyan fegyverekkel, a melyeket épen találtak. Péter előbb intett nekik, hogy rejtőzzenek el, aztán elvágta Vendi köteleit. Ekkor semmi sem lett volna nekik könnyebb, minthogy valamennyien elrepüljenek, de egy dolog elállta az útjukat, Péter átká, hogy: Huk vagy én az egyszer. Mikor tehát megszabadította Vendi, megsúgta neki, hogy rejtőzzenek el a többiekkel, ő maga pedig elfoglalta az ő helyét az árbocznál s magára vette a köpönyegét úgy hogy őt Vendinek nézzék. Akkor nagy lélekzetet vett és elkezdett káromni.

A kalóznak ez a hang azt jelentette, hogy a fiúk mind megölve fekszenek a kabinban. Megrémltek. Huk megpróbált lelket önteni beléjük, de mint a kutyák vicsorgatták rá a fogukat s ő tudta, hogy ha most elfordul tőlük, rárohannának.

— Fiúk — mondta, készen arra, hogy hizelegjen nekik vagy lesujtsjon rájuk, a hogyan épen kell, de nem remegve meg egy pillanatra sem. — Tudom már mi a baj. Jónás van a hajón.

— Igen — dörmögtek a kalózok — egy vashorgú ember.

— Nem, fiúk, hanem a leány. Kalózhajó mindig pórul jart, ha nő volt rajta. Rendbe jó minden, ha tőle megszabadulunk.

— Megpróbálhatjuk, — mondtak kételkedve.

— Dobjátok a leányt a vízbe — kiáltott Huk s a kalózok a köpönyeges alak fele rohantak.

— Téged ugyan meg nem ment senki, kis-asszonykám — mondta az egyik vigyorogva.

— Van valaki, — felelt az alak.

— Kicsoda?

— Péter Pan a boszúálló — volt a rettentő felelet és Péter ledobta magáról a köpönyegét. Ekkor megtudták mind, ki tette őket csúfá a kabinban. Huk kétszer próbált szólni és kétszer nem tudott. Azt hiszem, büszke szíve megtörtött ebben a pillanatban.

— Hajrá fiúk, előre — csendült fel Péter hangja és a következő pillanatban fegyvercsörgéstől visszhangzott a hajó. Ha a kalózok összetartottak volna, biztosan győztek volna, de a támadás akkor érte őket, a mikor készületlenek voltak s csak futkostak ide-oda, min-

BESSENTEI GYÖRGY SÍRJA PUSZTAKOVÁCSIBAN, EGYKORI KERTJÉBEN.

A sírhelyet és a környező területet jelenlegi tulajdonosa, Nadányi Pál gondozás végett a bakony-szegei ref. egyháznak ajándékozta.

denki abban a hitben, hogy egyedül ő maradt élve a hajón. Ember ember ellen, ők voltak az erősebbek, de ők csak védekeztek, a mi képtessége a fűket, hogy kettesével harcoljanak. Néhányan a gonosztevők közül beleugrottak a tengerbe, mások elbújtak sötét zugokba, a hol Szeleili megtalálta őket, mert ő nem harcolt, hanem lámpással szaladgált, az arcuk elé tartotta, úgy hogy félig megvakultak és könnyű prédájuk estek a többi fiúk kardjainak. Nem hallatszott más hang, mint a fegyvercsörgés, néha egy-egy ordítás vagy loccsanás és Szeleili egyhangú számlálása: öt, hat, hét, nyolcz, kilencz, tíz, tizenegyz.

A kalózok mind oda voltak, mikor egy csapaj megvadult fiú körülvette Hukot. A kopóival elbántak, de ő egymaga távol tudta őket tartani magától. Újra meg újra nekitamadtak és ő mindig tisztává tudta tenni maga körül a teret. Az egyik fiút felkapta a horgával és pajzsul használta. Ekkor elügrött egy másik fiú.

— Dugjátok vissza a kardot — mondta az újon-jött. — Ez az ember az én emberem.

Igy került hirtelen Huk szemtől-szembe Péter Pannal. A többiek hátrább vonultak és körbe álltak körülöttük.

A két ellenség soká nézett egymásra. Huk kissé megremegett, Péternek ott volt az arczán a különös mosoly.

— Tehát Pan, eszerint mindez a te műved? — mondta Huk.

— Igenis, Huk — volt a komor felelet — mindez az én művem.

— Büszke és daczos ifjú — mondta Huk, — készülsz a végzetedre.

— Sötét és veszedelmes ember, a te végzeted az — felelt Péter.

Szó nélkül egymásnak estek és egy darabig egyik se jutott előnybe. Péter pompás vivó volt és káprázatos sebességgel védte ki a csapásokat, de hátrányul szolgált, hogy kicsi a termete. Huk csaknem ép oly jó vivott és abban bizakodott, hogy beadja a kedvenc mester-vágását, de csodálkozására Péter kivédte ezt is. Aztán a vashorgával akart véget vetni mindennek, de Péter leguggolt a csapása alatt és hirtelen beledőfött a bordái közé. Saját verének láttára Huknak kihullott a kezéből a kard s ezzel ki volt szolgáltatva Péternek.

— No most! — kiáltották a fiúk, de Péter egy nagyszerű mozdulattal intett ellenfelének, hogy vegye fel a kardját. Huk azonnal meg is tette, de azzal a tragikus érzéssel, hogy Péter most előkelően viselkedik. Eddig azt hitte, valami rossz szellem harcol vele, de most sötétebb gyanu szállotta meg.

— Pan, ki vagy és mi vagy te? — kérdezte rekedten.

— Én vagyok az ifjúság, én vagyok az öröm — felelt Péter. — Kis madár vagyok, mely most pattant ki a tojásból.

Ez persze értelmetlen beszéd volt, de ki-mutatta Huknak, hogy Péter egyáltalán nem tudja magáról, hogy kicsoda és micsoda, a mi tudvalevőleg tetőpontja az előkelő modernak.

Most már úgy vivott, mint egy cséphadaró és rettenetes kardjának minden csapása kettészelt volna akárkít, de Péter úgy rohant el előle, mintha a szél fújta volna el a veszély köréből. Huk most már remény nélkül küzdött. Elkeseredett lelke már nem is kívánt élni, csak egyért esengett: hogy Pétertől nem-előkelő modort lásson, mielőtt minden elhidegült örökre.

Abbahagyva a vívást a löpörtárhoz ugrott és meggyújtott egy kanczót.

— Két perc múlva — kiáltotta — a hajó darabokra robban szét:

— Na most, gondolta, megváltik, ki az előkelő.

Péter azonban a kanócezel kezében kijött a löpöraktárból és nyugodtan kidobta a vizbe.

Mifele modort tanúsított maga Huk? Habár eltevétt ember volt, a nélkül, hogy rokonszenveznék vele, örülnünk kell, hogy hű maradt faja hagyományaihoz. A többi fiúk most körülötte röpöködtek gúnyolódva, s ő a mint a fedélzetten támolett, tehetetlenül csapkodva feléjük, az esze nem járt köztük; a hajdani játszótereken kalandozott.

Huk, te nem egészen hősieség nélkül való alak, isten veled!

Mert most eljutottunk Huk utolsó pillanatahoz.

Látva, hogy Péter fölemelt tőrrel közeledik

HUBAY JENŐ JUBILEUMI PLAKETTJE.

Körmenai Frim Jenő műve.

hozzá a levegőben, átugrott a korláton és belevetette magát a vízbe. Nem tudta, hogy a krokodilus ott várakozik rá, mert hisz mi szándékosan állítottuk meg az órát, hogy ő meg ne tudja, mi vár rá. Elvégre a tiszteletnek ezt a csekély jelét megérdemli.

Igy pusztult el James Huk. Tizenhét — kiáltotta Szeleili, de nem számolt egész pontosan. Tizenötön fizettek csak életükkel büneikért ezen az estén, ketten azonban elérték a partot: Sztárki, a kit elfogtak a rezbőrűek és ettől fogva szárazdajkáknak használták csecsemőik mellé, a mi ugyan szomorú lezúllás egy kalóz számára és Szmí, a ki ettől fogva össze-vissza vándorolt a világban pápaszemével, azzal keresve szűkös kenyerét, hogy azt mesélte, ő volt az egyetlen ember, a kitől Huk félt.

Vendi természetesen nem vett részt a harcban, csak nézte Pétert csillogó szemmel, de most, hogy mindennek vége volt, előtérbe jutott megint. Megdicsérte a fiúkat, megrázkódott örömeiben, mikor Mihály megmutatta neki a helyet, a hol megölt egy kalózt, aztán levezette őket Huk kabinjába és az órára mutatott, a mely ott egy szegen lógott. Fél egyet mutatott.

A legnagyobb dolog most is az volt, hogy már késő van. Hamar lefektette a fiúkat a kalózok fiúkéibe, kivéve Pétert, a ki fel s alá járt a fedélzetten, míg végre elaludt a Long Tom alatt. Alma volt megint az éjjel, sokáig sirt álmában és Vendinek tartania kellett az ölében.

XVI. A hazatérés.

Másnap reggel a hajó-harang szava ébresztette fel őket. Kalóz ruhákba öltöztek, a nadragok szarát levágták, illően megborotválkoztak és úgy mentek föl, a matrózok járása szerint, meg-megbotolva nadragjukban.

Nem szükséges mondani, hogy ki volt a kapitány. Nibsz és János voltak az első és a második altisz. Nő is volt a hajón. A többiek egyszerű matrózok voltak. Péter máris a kormánykereknél állott, fűttengett az újjával és rövid beszédet mondott legényeinek. Azt mondta: reméli, vitéz módra fogják teljesíteni kötelességüket, de ha fel mernének támadni ellene, darabokra fogja őket tépni. Kemény, receszó szavai azon a hangon voltak mondva, melyen a matrózok legjobban ért s a fiúk lelkesen éljenek. Aztán néhány rövid parancs, a hajót megfordították és elindultak a szárazföld irányában.

Pan kapitány attanulmányozta a hajó térképét és kiszámította, hogy ha az időjárás állandó marad, június 21-ike körül érik el az Azori szigeteket. Innen pedig időt nyernek, ha röpülve mennek tovább.

Néhányan azt kívánták, hogy a hajójuk legyen tisztességes hajó, mások jobb szerették, ha kalózhajó marad, de a kapitány nagyon szigorúan bánt velük, úgy hogy ki se merték előtte fejezni a kívánságukat. A föltétlen en-

gedelmesség volt az egyedüli, a mit tehettek. Az általános vélemény, hogy Péter csak azért viselkedik becsületesebben módjára, hogy elaltassa Vendi gyanúját, de minden meg fog változni, ha kész lesz az új ruhája, melyet Vendi varr neki Huk ruháiból. Utólag azt suttogták, hogy mikor először vette fel a ruhát, az éjjel sokáig ült Huk kabinjában, Huk szivar-szipkájával a szájában, az egyik kezét öklöbe szorítva s csak a mutatóujját nyújtva ki görbén, hogy olyan legyen, mint a horog.

Most azonban, a helyett, hogy tovább kísérnők a hajót, vissza kell térnünk a szomorú házba, a honnan történetünk három szereplő személye szívtelenül elröpült. Ugysem járja, hogy oly régen elhanyagoltuk a 14. számú házat, de biztosan lehetünk benne, hogy Darlingné nem haragszik ránk érte. Ha hamarabb tértünk volna vissza hozzá, hogy bánatos rokonszenven nézzük őt. Bizonyára ezt mondta volna: «Ne bolondozzatok. Mit törődtek velem? Menjete vissza és vigyázzatok a gyerekekre.» A míg az anyák ilyenek lesznek, a gyerekek hasznukat fogják venni.

Most is csak azért merészkedünk bele ebbe a gyermekszobába, mert törvényes lakói útban vannak hazafelé; csak megelőzzük őket, hogy megnezzük, illően ki vannak-e szellőztetve az agyaik és hogy Darling úr és neje nem mentek-e el hazulról az este. De hát mi az ördögért volna az ágyaik illően kiszellőztetve, mikor olyan halálán sietéssel hagyták el őket? Nem megérdemelnék-e, hogy hazatérve azt találják, a szüleik valahol vidéken töltik a hét végét? Ez volna az a lecke, a melyet megérdemelnének, de ha így fognak fel a dolgot, akkor Darlingné sohasem bocsátana meg nekünk.

Azon a nevezetes csütörtöki napon Darlingné a gyermekszobában volt, várva férje hazatérését. Nagyon szomorú nézésű asszony volt. Ha most ránézek és visszaemlékezem vidámságára a régi napokban, a mely egészen elmult, mióta a gyermekeit elvesztette, igazán megesis rajta a szívem. Nézzünk rá, a mint karosszékében elaludt. A szája szöglete hervadt. A keze nyugtalanul jár a mellén, mintha valami fájna neki odabenn. Gondoljuk el, hogy boldoggá tesszük, a fülébe sügünk álmanban, hogy a csemetái jönnék hazafelé. Alig vannak már két mérföldnyire az ablaktól és erősen repülnek, — de elég, ha annyit sügünk meg, hogy jönnék már hazafelé...

Kár volt megtennünk, mert fölébredt rá, neveiken szólítva őket, holott a szobájában nincs más, mint csak Nana.

— Oh, Nana, azt álmodtam, a kedvesim hazajöttek.

Nana nem tehetett egyebet, mint hogy szeliden ünnöje ölébe tette a mancsát és így ülték együtt, mikor Darling úr hazatért.

Darling úr álmos volt s hazatérése után azonnal lefeküdt a kutyaketrezbe. Mert fogadalma tartotta, hogy a míg a gyermekek haza nem térnek, a kutyaketrezben fog hálai. Ezzel büntette magát, mert az egész nagy bajért ő-magát okolta. Ilyen ember volt ő.

— Játsszál valami altatót — kérte a feleségét és a mint a felesége a zongorához ment, gondatlanul hozzátette:

— Csukd be azt az ablakot. Léghuzamot érzek.

— Oh György, ne kérd azt. Az ablaknak mindig nyitva kell lenni számukra. Mindig.

Most már Darling úr bocsánatot kért, a felesége pedig odaült a zongorához és játszott, a míg Darling úr elaludt.

Mialatt ő aludt, Vendi és János és Mihály beröpültek a szobába.

Azaz hogy nem. Így tervezték ezt ki, mikor a hajót elhagyták, de valaminek történnie kellett azóta, mert nem ők repültek be, hanem Péter és Tinker Bell.

Péter első szavai megmondanak mindent.

— Hamar, Tink — suttogta — csukd be az ablakot. Jól van. Most mi ketten kimegyünk az ajtón és ha Vendi megjön, azt fogja hinni, az anyja kizárta őt s akkor vissza kell velem mennie.

Most már értem, hogy mikor Péter kiirtotta a kalózoikat, miért nem tért vissza a szigetre s nem engedte, hogy Tink kísérje a gyerekeket a szárazföldre. Ez a fortély járt a fejében.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Egy gazdátlan csónak története. Molnár Ferencnek ily című fiatalkori novelláját aránylag kevesen ismerik, úgy hogy most, mikor új kiadásban jelenik meg, valósággal újdonságkép fog hatni legtöbb olvasójára. És meglepetéssel fogják sokan konstatálni, hogy ez a kis munka máig is egyike Molnár legművészibb és legmelegebb dolgainak. Az írónak abból a korszakából való, mikor képzőművészetét igen erősen foglalkoztatta a serdülő gyerekek lelki problémája. Ekkor írta a *Pál utcai fiúk*-at a *Gyerekek ciklusát*, a melyek a mi csaknem teljesen «gyermektelen» irodalmunkban úgyszólván magukban jelentik a gyermeki lélekkel való művészi foglalkozást. A *Gazdátlan csónak* történetében Pirkórol, a koráért, komoly, mindenféle nem nekivaló dolgotról gondolkodó, nagyon okos, de mégis naiv és gyermeki kislánnyal van szó, a ki a Margitszigeten nyaraltában beleszerelmesedik egy hozzá képest öreg, léha, könnyelmű íróba, az ugyan-csak ott nyaraló kis színészné kedvesébe, szenvedélyesen ábrándozik róla, meg akarja szerelmével javítani, s a végén beleéli magát a vízbe, mert rájön, hogy az író az ő mamájának udvarol. A történet úgy a hogy el van mondva, nagyon meghatató; az író érti és meg tudja érteni a kislány förtelenségéből és koráértéséből összeszűrt, félszeg, kelvő alakját, eleitől végig érezeti, hogy itt nagy, életbevágó dologról van szó, Pirkó szentimentális epkedése, szerelme, ügyetlen mesterkedése alatt nem mindennapi kislányos semmisségek rejlenek, hanem egy koránkölt, de igazi, életreszóló szenvedély tör ki bennük tragikai erővel. Először képest humorosan, a felnőttek a gyerek iránti fölényével beszél róla, de ebben benneérzik az a megatott tisztelet is, a mely a nagy szenvedélyeket mindennél megilleti. A kis lányos, gyerekeség és az érett nő mély érzése sajátos keveredésben mutatkozik Pirkó alakjában: a viselkedése, a cselekvése egészen gyermeki, a gondolata pedig egészen érett. — az alak ilyen kevertségének megmagyarázható nagy művészi biztonsággal kellett, melyet Molnár az alakjával való együttrészt meleg-ségből merített. Csillag művészetével van megmagyarázható a háttér: a nyári Margitsziget különös, hangulatos világa; a kis könyv néhány lapja a legszebb dolgok közé tartozik, a miket a Margitszigetről írtak.

Mesterségek szótára. Tiszta magyar helyeken, tiszta magyar mesterműhelyekben — mindennapos tapasztalat — csak úgy röpöknek a német szavak; elferdítve, a magyar fülhöz és a magyar szájhoz hozzáidomítva, de azért mégis csak németek. Ez, igaz, emléke kultúránk egy régebbi, kezdetlegesebb stádiumának, a mikor a magyar falun lakó földművelő volt s ha iparos kisüzemű holmira volt szüksége, azt a városokban lakó német iparos polgároktól szerezte be; magyar ember legfeljebb ha a speciális magyar mesterségekre, gombkötő, csizmadia, szűrszabó stb. mestersége adta magát, mert hát a paszományos gombot, a rámasz csizmát, a cifra szűrt mégse tudta volna német ember a magyarnak kedvére eltalálni. A városok iparos csehéi — kivéve azt az egy-két magyaros iparagót — csaknem mind németek voltak. Mikor aztán iparunk is annyira a mennyire megmagyarosodott, nem talált elegendő s elég közhasználatos magyar mesterséget. Némely iparág eszközeire, fogására, vagy egyáltalán nem voltak magyar szavak, vagy ha voltak, nem mindegyikre voltak, más esetekben a régi jó magyar mesterszavak csak bizonyos vidékeken, táj-szók módjára voltak ismeretesek, a többi vidékeken a németből ferített szavakat használták helyettük. Iparunk magyarrá tételeének egyik főfontosságú kérdése a magyar mesterszavak ügye s ezt érezte az Akadémia, mikor már régen, 1882-ben kezébe vette a mesterszavak dolgát s felhívást bocsátott ki ez ügyben az iparosok testületéhez és egyesületéhez. A felhívásnak nem sok eredménye lett, de egy lelkes és buzgó nyelvkvató, *Freckay* János kezébe vette és buzgó utánjárás-lal, tervezterren gyűjtötte a mesterszavakat. Vagy nevezésázdadni munkájának eredményét most hozza nyilvánosságra egy hatalmas terjedelmű kötetben *Mesterségek szótára* cím alatt. A módszer, a mit követett, az, hogy a mi mesterszót a közhasználatban, egyes vidékeken a nép ajkán s a régi irodalomban talált, azt mind felhasználta, a mire meg egyáltalán nem volt magyar szó, a helyett csinált újat, óvatos orthológus módszerrel. Ezeket az ily módon nyert szavakat aztán úgy igyekszik eleve tenni és érzékeltetni, hogy sorban leírja az egyes mesterségeket, szám szerint 50-et, az egyes fogalmak, tárgyak, fogások megjelölésére a megfelelő magyar mesterszót használja, úgy hogy mire a mesterség leírásának vége értünk, utközben találkoztunk, még pedig a maguk helyén, tárgyi összefüggésben, az összes mesterszavakkal. A könyv másik részében pedig szószótár szerű összefüggésben adja az összes mesterszavakat magyarul és németül, vagyis a mester-

A NAGYBÁNYAI ÚJ EVANGÉLIKUS TEMPLOM.

Tervezte Ifj. Nagy István, építette Tatorján István.

ségek magyar-német és német-magyar szótárát adja. A nyolczadik század oldalas könyv igen nagy és gondos munka eredménye, a sok fáradság és a szeretet, melyet a szerző ráparazolt, megérdemelné, hogy megkapja igazi jutalmát: szavainak az életben való meggyökerezését, hogy a könyv azzá legyen, a mi a föléjára: a mesterségek nyelvbeli megmagyárosításának eszköze.

Prizma. Halk, csendes, befelé hangzó versek a Rédey Tivadar versei, melyeket *Prizma* címmel gyűjtött össze egy kis füzetbe. Olyanok, mint valami felhomályban eljárt, sejtelmekkel teli, szomorúan zengő muzsika, a melyt csak úgy magának és magában penget ki valaki az újjával. Lecsitult, a szívben rettent madárhoz hasonlóan repeső, az ajkon gyöngéd és suttogva megszólaló érzései egy nagyon érzékeny, de szenvedélyes fellobbanásra, hűvös akarásra nem képes léleknek, összeszűve ábrándozásból és vágyakozásból, kissé személytelenül, de őszintén. Nem hirtelen megragadó, ellenállhatatlan erejű költészet ez, de hűrokat pendít meg az olvasó lelkében, melyek csendesen, alig észrevehetően reszketnek tovább s a zűmmögő, halk melódiaiból megfogja szívünket itt egy szim, ott egy kilobbanó szó, amott egy frissen elénk vetett kép. Lány lelkekre bizonyára erős hatást is tud tenni, mert a költő maga is lány lélek, akaratlan, sóvárgó, önmagába menekülő, finomságokba foszló, sokkal erősebb belső élettel élő, mint a mennyit szavakban ki tud fejezni. Mindenképen szimpatikus kis könyv, van benne három-négy teljesen kihangzó, biztos érzéssel megcsinált vers, sok finoman, szépen zengő strofa és alig egy vers, a melyben legalább valami, egy szó, egy kép meg ne ragadná képzeletünket.

Condillac az érzetekről. A mult nyomjelző filozófusai közül kevésnek a neve mond az átlagos magyar olvasónak oly keveset, mint Condillac, Rousseau és Diderot kartársai, a tizenhatszázad századi nagy francia filozófia egyik legkiválóbb képviselője. Még a nevét is alig ismerik nálunk, annál kevésbbé a műveit, pedig ezeknek jelentősége különösen a lélektan terén még ma is érintetlenül áll. Condillac a szenzuatívizmus filozófiájának egyik legkiválóbb és legkövetkezetesebb képviselője s hatása, a mely a maga korára rendkívül volt, még ma is eleven. Ép ezért filozófiai kultúránk nagy nyeresége, hogy most *Jancsovic* Ferencz lefordította a francia filozófus főművét, az *érzetekről* szóló értekezést s legjelentékenyebb filozófiai vállalkozást, de *Alexander* Bernát és *Bá-nóczy* József szerkesztése alatt megjelenő *Filozófiai* *Iskola* című ismert vállalat egyik legújabb kötetéül ki is adta. A könyvet igazán érdemes olvasgatni; mindenkit meg fog lelni, mennyire nem érzik meg rajta az a másfél századnál hosszabb idő, a mely megjelenésétől elválaszt, mennyire modern mű benyomást tesz. Problémái, azok megoldásának s a kérdések fölvetésének módja, sőt még a filozófiai nyelve is mintha a mai gondolkodásból fakadt volna, a mint hogy mai gondolkodókunk, kivált lélektani problémák kapcsán, minduntalan találkoznak Condillac hatásával. A mai pszichológiai gondolkodásnak egyik első képviselőjét kell benne látnunk, még pedig nem az úttörőket rendszerint jellemző egyensúlytalanságban, hanem teljes éretten, minden tekintetben kifejtetten. *Jancsovic* Ferencz fordítása

megértésről, beható foglalkozásról, a tárgy szerzetéről tanuskodik, nem különben a könyv végéhez csatolt tanulmánya is, a mely érdekesen, a tények alapos ismeretével vezet be Condillac egyéniségének és gondolkodásmódjának megértésébe.

A *«Jó Pajtás»*, *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja december 8-iki számába *Endrődi* Sándor írt verset, *Szabóné* Nógáll Janka elbeszélést, *Sebők* Zsigmond folytatja *Főrmögő* *Dömötör* utazását a Királyhágón túl, *Gyula* bácsi természetrajzi cikket írt az ormányos majomról, *Endrődi* Béla folytatja saját rajzaival díszített *Krampusz-történetét*, *Benedek* bácsi kedves verset írt *Garay* Ákos rajzához, *Könyves* bácsi a karácsonyi könyvpiacon újdonságait ismerteti, *Zsiga* bácsi mulatságos mókát mond el, *Szemere* György folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *«Jó Pajtás»*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Új könyvek.

Egy gazdátlan csónak története. Írta Molnár Ferencz. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Mesterségek szótára. I. rész: Ötven iparág leírása. II. rész: Ezen iparágak összesített magyar-német és német-magyar szótára. A M. T. Akadémia megbízásából írta *Freckay* János. Budapest, Hornyánszky Viktor; ára 24 korona.

Prizma. Versek, írta Rédey Tivadar. Budapest, Singer és Wolfner.

Condillac: *Ertekezés az érzetekről*. Fordította, Condillac életrajzával, gondolkodása összefoglalásával és jegyzetekkel ellátva *Jancsovic* Ferencz. (Filozófiai írók tára XXVI. kötet); ára 6 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelmúlt napokban: Széplaki Petrichovich báró HORVÁTH BÉLA honvédszázad kapitány, 78 éves korában Backmadarácson. — Id. TILLOS ALajos, 75 éves korában Lévérdarócson. — GONDÁ János nyug. közszéki tanító, 84 éves korában Budapest. — LOVAS MIHÁLY, 73 éves korában Cegléd. — JESZENSZKY FERENCZ, a baranya-szentlőrinci kerület országgyűlési képviselője, a budapesti Vöröskereszt kórházban. — HOLCZER János, a korponai kerület volt országgyűlési képviselője, földbíró, 52 éves korában Kúlsőhárdon. — FERENCZ JÓZSEF, a népszínház nyug. rendezője, 67 éves korában Budapest. — GRUBER PÁL LAJOS, LAJOS bajor királyi herceg zarkaházi uradalmának főintézője, 64 éves korában Zarkaháza. — NEMESCSÓI TORÓK KÁROLY ügyvéd, vasmegyeri árvászelelnök, városi képviselő, 62 éves korában Szombathely. — DR. KÁRMÁN ZOLTÁN ügyvéd, 47 éves korában Budapest. — LÁSZLÓ ALBERT nyug. pénzügyi segédtitkár, kataszteri biztos, 46 éves korában Budapest. — Szentkirályi szabadjai ROSOS ENDRE postafőosztás, 44 éves korában Budapest. — FIKSER FERENCZ, az állami gyermekmenedékhely gondnoka, 41 éves korában Munkács. — STAHL János magántisztviselő Budapest. — NOVÁK KÁROLY nyug. aljárásbíró Budapest. — JANKOVICS JÓZSEF magánzó, fővárosi bizottsági tag Budapest. — ENYVÁR János főudaltörő Budapest. — DR. ROZSICSKA KÁLMÁN, királyi tanácsos tanfelügyelő, hatvanhárom éves korában Zalaezerszegen. — SZÁLLA ALBERT, hatvanhét éves korában Budapest. — RAAGAI LÁSZLÓ, görgetgéri református lelkész, a belsősomogygyeji református egyházkerület főjegyzője, 56 éves korában Görgetegen. — SZALKAY RÓBERT, vendéglős, 47 éves korában Budapest. — FUCHS BÉLA, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének titkára Budapest. — SCHNEIDER ANDOR, egyéves önkéntes, gyógyszerész, 24 éves korában Temesváron.

ÖZV. KERESZES JÁNOSNÉ, szül. VÖRÖS ANNA, 87 éves korában Budapest. — ÖZV. DIETZ GUSZTÁV NÉ, szül. PUTZ FRIDERIKÁ, 82 éves korában Kassán. — ÖZV. TURCSA LUKÁCSNÉ, szül. DUHA MIKKA, 80 éves korában Szamosújváron. — ÖZV. KAUFMANN KÁLMÁN NÉ, szül. NIKOLSBURG ZSÓFIA, 77 éves korában Budapest. — ÖZV. ZOMBATH JÓZSEF ISTVÁN, szül. ZOMBATH GROSZ EMILIA, néhai Zombath István 48-as honvéddal és dandárparancsnok özvegye, 76 éves korában Veszprémben. — ÖZV. SZENTMARTONI DARNAY KAJETÁNNÉ, szül. EITNER ANNA, a sümegvidéki Vöröskereszt Egyesület elnöke, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 76 éves korában Sümegen. — NEMESKÉRI KISS IDA, néhai nemeskéri Kiss Edvárd és Báthor Konstanca leánya, 61 éves korában Nagyváradon. — LEGENYE PINTÉR FERENCZ NÉ, szül. LAZI FARKAS ETELKA, 64 éves korában Budapest. — NÉHAI STURM ALBERT özvegye, szül. BRODE JULIA, 50 éves korában Budapest. — CZELL LŐRINCZ NÉ, szül. KOVÁCS AGNES, 49 éves korában Zilahon. — LIGLE KÁROLY NÉ, szül. GUBER ANNA, 43 éves korában Árvaváralján. —

BACHÁR ENDRE, szül. Borbély Viktória, 39 éves korában Budapest. — ROZSONYI MARGIT, 31 éves korában Budapest. — FRIVALDI FERDINAND, szül. Ráday Teréz Budapest. — DR. VARGA JÁNOS, szül. Miskolci Simon Erzsébet, Ugocsa-vármegye főjegyzőjének neje, 54 éves korában Debreczenben. Halálát férjének és gyermekeinek kívül testvére Miskolci Simon Miklós debreczeni rendőrkapitány és kiterjedt rokonság gyászolja.

EGYVELEG.

Új híd a Niluson. Kairó mellett új hidat építettek a Niluson. A vashíd öt oszlopon nyugszik és 400 méter hosszú, vagyis majdnem kétszer hosszabb, mint a budapesti Duna-hidak.

*Piloták jövedelme. Franciaországban az aeroplán-vezető pilóták 1911-ben másfél millió, 1912-ben egy millió kétszáz ezer frank versenydíjat nyertek össze. A rákosi magyar pilóták összes keresménye két év alatt nem volt több 15.000 koronánál.

Az a hatás, a melyet a Crème Simon gyakorol a szétlőtt kifjút kezek és ki-c-repedezett ajkak repedéseire, ránczaira stb. a csodával határos; néhány óra alatt ezek a nem jelen-tékeny, de bántó kellemetlen-ségek mintegy varázsütésre eltűnnek. A napfényt követ-ményei, a vörösség, a pat-tanások azonnal megszűnnek a Crème Simon használata által, a mely ép oly hasznos a gyermekek bőrének ápolásánál is. A Crème Simon meglepően, biztosan hat a borotválkozás után a bőrön érzett égés ellen is.

Minden zongorázót érdekelni fogja, hogy zeneművek már a megjelenés napján kölcsönözhetők az Országos Hangjegyek Kölcsonzó Intézetnél (Rózsavölgyi és Társaság) Budapest, IV., Sütő-utca 6., fél-emelet. Tengerész Kató, Éva, Limonádé ezredes stb. újdonságok már is közkezen forognak. Tájekosztót ugy Budapestre mint vidékre ingyen.

Argentor-Művek. A ki tényleg modern és izlés-es karácsonyfa-ajándéktárgyakat akar vásárolni, az a fenti cégnél egy dús választékú rakományt talál gyönyörű kínai- és japán tárgyakban, melyek ismét bizony-ságot nyújtanak a félig, hogy az Argentor-Művek minták izléses, szolid és tiszta kidolgozása által e szakmában a legelső helyet veszik be és a mellett olcsó árakkal is minden tekintetben versenyképesek. A fenti cég gyári raktáraiban: IV., Váci-utca 5. és IV., Koronaherceg-utca 5., minden vevő okvetlen talál egy megfelelő ajándék-tárgyat és pedig minden csak közvetlenül! Fe-kete, fehér és színes elvámolva a házhoz szállítva. Dús mintaküldemény bér-m.

HENNEBERG-SELYEM
K 135-től mékény blúzok és ruhák számára, bér-m. és más elvámolva a házhoz szállítva. Dús mintaküldemény bér-m.

Henneberg selyemgyáros, Zürich.

Berson
gummisarkok
előnyeiről
mindenki meg van győződve

Népies himzések
bluzokon, gyermekruhák-on, terítőkön, vert-, hor-golt- és tűcsipkék, szőnye-gek, agyagárak.
Országos Magyar Házipari Szövetség
Budapest, IV. ker., Kigó-tér 1. szám.

árban, mint például: dohányzó-készleteket, virágállá-nyokat, író- és toalettasztal-készleteket, láv- és tea-készleteket, asztaldíszeket, stb. Miután vásárlási kény-szer nem létezik, mindenki saját maga meggyőző-dhetik ezen előrangú cég versenyképességéről.

A világhírű «Gueldy» parfüm diszkrétén elő-kelő illatában rejlik az a páratlan siker, a melylyel ez a híres párisi készítmény a legmagasabb kö-öket is meghódította. Felhívjuk olvasóink figyelmét a mai számunkban megjelent hirdetésre, melyben azon cs. és kir. udvari illatszerkeskedések f-l vannak sorolva, a hol a kiváló «Gueldy» parfüm kapható.

Az izlésben és modern kivitelben kifejezett szé-sipar mai állását tekintve, azt látjuk, hogy lépést tart a művészetek haladásával. Ezen ipart ma már méltán sorolhatjuk műiparok körébe, oly szépet tud alkotni. Különösen áll ez a legkülönfélébb fajú szőrmékből előállított kabátokra és garnitúrákra, de kiterjed az idej seisonban különösen kedvelt sealskin-kucsmákra is. A szőrmék feldolgozását a legnagyobb gondossá-gal végzi Elkán Gyula szíves, szőrmegyárháza (Károly-körút 19.), a hol divatszert, elsőrendű minő-ségű szőrmék a legolcsóbb leszállított okasid-árban szerezhetők be.

Mit vá-ároljunk karácsonyra? Nem okoz gondot a választás, mert a vezetőkről-külöi Wiktorin-lámpánál ideál-sabbat el sem képzelhetünk. Minden lakás díszét képezi, olcsó, praktikus, bárhol elhelyez-hető. Díjtalan leírát küld Wiktorin és Társas, Budapest, VIII., Baros-utca 1. sz.

Czipők é-m. Hazai iparunk óriási fejlődéséről élénk tanúságot tesz a külföldi készítmények teljes kiszorítása. Ebben nagy érdeme van a győri Benes Testvérek cégének, melynek «Pyram» elnevezésű czipő-krémje ideális minősége révén ma már fogalmat alkot.

Dr. Miszné szabadalmazott hale ontnél-küli fűzője páratlan-l pl-sztikus alakot ad, s emellett kényelmes, egészséges, könnyed mo-gást, ha lék-nyaságot biztosít. Gy-szerűbb és legdiszesebb kivitelben egyaránt kizá-rólag mérték után kés-ül. «smertető» írgyzéseket íj-talanul küld dr. Miszné fűzőterme, Budapest IV., Váci-utca 7. I. emelet.

Szerkesztői üzenetek.

Titkok. Válasz. Mind a kettő zavaros, homályos értelmű és lendület nélküli.

Minek is hallgassam. Halottak napján. Te szép halaszleányka. Mind a három fordítás fogytékos erőre vall, már pedig ha valaminek, akkor épen a műfordításnak csak akkor van értéke és értelme, ha minden tekintetben kitűnik.

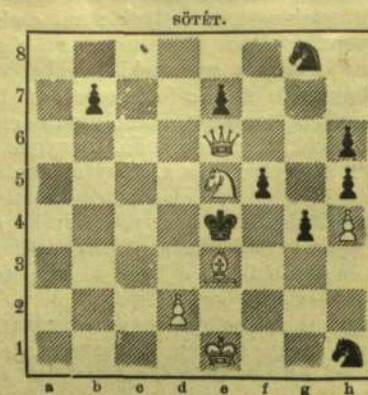
A ti házatok. Semmitmondó kis vers, melyebbre kell leszállni annak, a ki igazgyöngyöt akar felszínre hozni.

Evés-ivás Debreczenben. Nagyon el van nyújtva a történet s mégse derül ki belőle semmi, hacsak azt nem tekintjük valaminek, hogy a debreczeni diákok egyszer nagyot ettek-ittak.

Mikor a síró lélek ünnepe. Mondvánálant vers, nem érezi benne a léleknek dalba kívánczó meg-indulását.

SAKKJÁTÉK.

2826. számú feladvány Christensen V.-től, Koppenhága.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 45-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Az ember gyakran erényei-ért is megbírhódi.

Felélő szerkesztő: Holtsy Pál.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Várme-gye-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A Magyar Királyi Államvasutak téli menetrendje.

Dél-élt				Délután			
A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.							
Érvényes 1912 október hó 1-től.							
vonat-szám	óra	perc	vonat-terme	vonat-szám	óra	perc	vonat-terme
1110	5:20	Szv.	Balatonfüred, Tapolca	612	12:20	Szv.	Arad, Tóvis, Msziget
310	5:20	Szv.	Hatvan	1008	12:20	Szv.	Flume, Roma, Eszék
302	5:20	Gyv.	Ruttká, Berlin	314	12:30	Szv.	Hatvan
22	6:30	Szv.	Bicske	10	12:30	Szv.	Ujvidék, Sarajevó
8	6:40	Szv.	Wien, Graz, Sopron	914	12:45	Szv.	Szombathely, Wien
1502	6:45	Gyv.	Kassa, Csorba	1504	1:20	Gyv.	Kassa, Poprád-Felka
1512	6:55	Szv.	Flume, Csorba	316	1:30	Szv.	Gödöllő
1002	7:00	Gyv.	Flume, Torino, Róma,	1304	1:40	Gyv.	Fehring, Graz
			Pécs, Vinkovce	4	2:00	Szv.	Arad, Bukarest
602	7:05	Szv.	Arad, Brassó	404	2:10	Szv.	Sátorajárhely, Flume, Kassa
906	7:10	Szv.	Belgrad, Sofia, Sarajevó	916	2:15	Szv.	Riskórs
402	7:20	Szv.	Strij, Lemberg, Kassa	304	2:20	Gyv.	Ruttká, Berlin
720	7:25	Szv.	Máramarosziget	318	2:25	Szv.	Hatvan
1302	7:25	Szv.	Fehring, Graz, Triest	230	2:30	Szv.	Bicske
312	7:30	Szv.	Gödöllő	20	2:30	Szv.	Szolnok
908	7:45	Szv.	Belgrad, Sofia	512	2:40	Szv.	Szabadka, Sarajevó
608	7:50	Szv.	Vinkovce	1302	2:45	Gyv.	Tapolca, Eszék
406	8:10	Szv.	Munkács, Lawoczne	1302	2:45	Gyv.	Belgrad-Konstantinápoly
508	8:20	Szv.	Kolozsvár, Brassó	904	2:50	Szv.	Nagykátá
1906	8:25	Szv.	Tapolca, Eszék, Bród	512/11	3:25	Szv.	Nagykátá
306	8:35	Szv.	Ruttká, Berlin	1016	3:30	Szv.	Paks
1706	8:55	Szv.	Máramarosziget, Stanislaus	18	3:40	Szv.	Komárom
2	9:20	Gyv.	Wien, Sopron	322	3:45	Szv.	Arad, Bukarest
22a	9:30	Szv.	Torbagy	606	5:00	Gyv.	Arad, Bukarest
1508b	9:35	Gyv.	Kassa, Poprád-Felka	410	5:10	Szv.	Miskolc
918	10:00	Szv.	Kunszentmiklós-Tass	6	5:15	Gyv.	Győr, Sopron,
520	10:05	Szv.	Nagykátá				Szombathely, Wien
24	11:55	Szv.	Bicske	324	5:20	Szv.	Gödöllő
				514b	5:40	Szv.	Nagykátá, Szolnok
				308	5:55	Szv.	Ruttká, Berlin
				320	6:25	Szv.	Kunszentmiklós-Tass
				1094	6:45	Gyv.	Zugráb, Flume,
				510	6:55	Gyv.	Róma, Napoli
				326	6:55	Szv.	Kolozsvár, Brassó
				920a	6:55	Szv.	Pécel
				328	6:55	Szv.	Hatvan
				1009b	7:25	Gyv.	Kunszentmiklós-Tass
				1708	7:25	Szv.	Bicske
				516	7:25	Szv.	Szolnok
				1514	8:20	Szv.	Győr, Triest
				910	8:20	Szv.	Hatvan
				1908	8:25	Szv.	Zugráb, Flume
				334	8:25	Szv.	Msziget, Stanislaus
				518b	8:25	Szv.	Kassa, Csorba
				1306	8:25	Szv.	Belgrad
				610	8:25	Szv.	Pécs, Bród
				1506	10:20	Gyv.	Gödöllő
				336	10:25	Szv.	Szolnok
				912	10:25	Szv.	Győr, Graz
				1010	10:25	Szv.	Arad, Brassó
				408	10:25	Szv.	Kassa, Csorba
				12	10:25	Szv.	Pécel
				338	11:10	Vv.	Brod, Belgrad, Sofia
				614	11:22	Szv.	Flume, Tapolca
				422	11:22	Szv.	Kassa, Csorba
							Szombathely, Wien
							Ruttká, Poprád-Felka
							Arad, Debreczen
							Kassa

1) Deczember 15-től bezárólag Január 31-ig közlekedik.

2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

3) Nagykátáról Szolnokig csak szombatban közlekedik.

4) Csak márczius 1-től közlekedik.

5) Csak szombatban közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.			
Délután.			
vonat-szám	óra	perc	vonat-terme
330	7:25	Szv.	Gödöllő

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.

Délután.

330 7:25 Sv. Gödöllő

Dél-élt

Délután

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra.

Érvényes 1912 október hó 1-től.

vonat-szám	óra	perc	vonat-terme	honnnan	vonat-szám	óra	perc	vonat-terme	honnnan
339	5:12		Vv.	Berlin, Ruttká	323	12:10		Szv.	Gödöllő
645	5:22		Vv.	Debreczen, Nagyvárad	611	12:30		Szv.	Bukarest, Arad
309	5:32		Szv.	Hatvan	301	12:30		Gyv.	Berlin, Ruttká
1905	5:32		Szv.	Eszék, Tapolca	903	1:00		Szv.	Konstantinápoly
609	5:42		Szv.	Brassó, Arad	401	1:05		Szv.	Lemberg, Kassa
900	5:45		Szv.	Sofia, Bród, Belgrad	7	1:20		Szv.	Wien, Sopron
19	5:52		Szv.	Torbagy	601	1:25		Szv.	Bukarest, Arad
313	6:00		Szv.	Pécel	1	1:30		Szv.	London, Paris, Wien
17	6:05		Szv.	Komárom	1201	1:40		Szv.	Sarajevó, Bród, Szabadka
1707	6:15		Szv.	Stansilau, Msziget	1901	1:45		Szv.	Eszék, Pécs
11	6:25		Szv.	Wien	1301	2:10		Szv.	Graz, Fehring
1505	6:30		Gyv.	Poprád-Felka, Kassa	325	2:15		Szv.	Hatvan
407	6:30		Gyv.	Lemberg, Strij, Kassa	1501	2:30		Gyv.	Poprád-Felka, Kassa
1007	6:50		Szv.	Flume	919	2:40		Szv.	Kunszentmiklós-Tass
315	7:00		Szv.	Gödöllő	23a	3:00		Szv.	Torbagy
1305	7:10		Szv.	Graz, Fehring	519	3:10		Szv.	Nagykátá
509	7:20		Szv.	Brassó, Kolozsvár	327	3:20		Szv.	Pécel
917a	7:25		Szv.	Kunszentmiklós-Tass	329	3:25		Szv.	Gödöllő
317	7:30		Szv.	Gödöllő	507	3:35		Szv.	Brassó, Debreczen
319	7:40		Szv.	Hatvan	15	3:52		Szv.	Győr
21	7:45		Szv.	Bicske	1507b	3:55		Gyv.	Poprád-Felka, Kassa
1003	8:00		Gyv.	Róma, Triest, Flume	3	3:55		Szv.	Wien, Graz
911	8:10		Szv.	Sarajevó, Belgrad	1705	7:20		Szv.	Stansilau, Msziget
1513	8:15		Szv.	Csorbá, Kassa	907	7:25		Szv.	Sofia, Belgrad, Bród
1015	8:20		Szv.	Paks	607	7:25		Szv.	Bukarest, Arad
513	8:25		Szv.	Bukarest, Kolozsvár	421	7:35		Vv.	Szerencs
321	8:45		Szv.	Hatvan	305	7:45		Szv.	Berlin, Ruttká
13	8:50		Szv.	Győr	25	7:55		Szv.	Bicske
307	9:05		Szv.	Berlin, Ruttká	1109	9:25		Szv.	Tapolca, Balatonfüred
1005b	9:05		Gyv.	Flume, Tapolca	807/11b	9:25		Szv.	Nagykátá
913	9:25		Szv.	Szabadka	1009	8:15		Szv.	Flume, Bród
5	10:05		Gyv.	Bruck-Királyhida,	405	8:25		Szv.	Lawoczne, Msziget
409	10:20		Szv.	Szombathely, Sopron	9	8:35		Szv.	Wien, Graz
23	10:45		Szv.	Miskolc	1511	8:55		Szv.	Csorbá, Kassa
605	11:30		Gyv.	Arad	27	9:20		Szv.	Bicske
					331	9:25		Szv.	Pécel
					1907	9:15		Szv.	Vinkovce, Pécs
					603	9:25		Szv.	Brassó, Arad
					299	9:25		Szv.	Triest, Torbagy
					303	9:25		Gyv.	Berlin, Ruttká
					1001	9:25		Szv.	Róma, Flume, Pécs
					915	9:25		Szv.	Kiskőrös
					403	9:25		Gyv.	Lemberg, Msziget
					905	10:25		Szv.	Sofia, Belgrad
					1303	10:45		Szv.	Graz, Triest
					333	10:25		Szv.	Gödöllő
					515	10:25		Szv.	Szeged, Kolozsvár
					1503	10:25		Gyv.	Csorbá, Kassa

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

Dél-élt.

517b	4:30	Szv.	Nagykátá
511	5:20	Szv.	Szolnok
311	5:52	Szv.	Gödöllő
917	6:17	Szv.	Kunszentmiklós-Tass

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

Délután.

517b 4:20 Sv. Nagykátá
511 5:22 Sv. Szolnok
917 6:17 Sv. Kunszentmiklós-Tass

Eredeti modellek Elkán Gyula szíves műterméből, Budapest, VII. kerület, Károly-körút 19. szám. A cég dívatlapot küld.

VAKOND-GARNITURA. HERMELINNEL KOMBINÁLVA.

DREITSCHWANZ-KABÁT, SKOUNKS DISSZEL.

SEALSKIN-GARNITURA HERMELINNEL.

GUELDY

A világhírű «Gueldy»-parfümök Budapestben kaphatók a következő cs. és kir. udvari illatszer-üzletekben és drogériákban: Miller 2. sz., IV. Koronaherceg-utca 3. Vértessándor, IV. Kris-tóf-tér 8. Molnár és Moser, IV. Koronaherceg-utca 11. Lueff Sándor, IV., Váci-utca 9. stb. stb.

Svajczi-Selyem

vám-mentesen házhoz!
Kérjenek mintát a mi újdonságainkból fekete, fehér, vagy színesben: Taffetas, Changeanis, Fagonné, Crêpe de Chine, Duchesse, Ecosais, Eol

Wiktorin lámpa

A legszebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK!

Mindegyik! Mindegyik! Bárhová is! Semmi körülmények között fel nem robbant!

Tartósága drága

A legmegbízhatóbb világítás mellett!

100 gyertya világítást ad, mint 4 gyertya.

Kiválóan alkalmas szobák és konyhák világítására.

WIKTORIN ÉS TÁRSA BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 1. SZÁM.

AZ ÖSSZES GÉPEK ÉS FORMÁK CEMENTÁRUK ELŐÁLLÍTÁSÁRA

cementfalazó-gyártó gépek, cementfedő-cserép-gyártó gépek, betonlőrömb-gyártó gépek, — Formák csatornázási, vízvezeték- és alagsorok betonozók, lépcsők, határkövek stb. gyártására. — Kőszűrés, hengerművek, betonkeverők, padlólapajtolók.

Dr. GASPARY & Comp. GÉPGYÁRA MARKRANSTADT Leipzig mellett

Kérjük gyárunkat meglatogatni. 228. számú brosúra ingyen.

DÚS KEBEL ELNYERÉSÉRE.

A szép mell elnyerésének művészete már nem titok többé a nők előtt, midőn a **Pilules Orientales** (keleti pilulák) pompás tulajdonságai ismeretké lettek. — Ezen pilulák tényleg képesek a mell fejlődését, megerősítést és újalkotást és a nyak, valamint a vállak csontjainak eltűnését, amennyiben az egész mellnek kezes, teltséget kölcsönöznek a derek szélessége tétele nélkül.

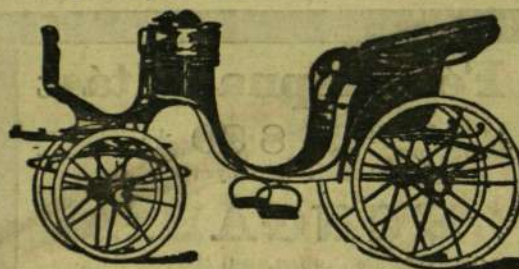
A **Pilules Orientales** főképpen keleti növény kivonatokból áll, tehát teljesen **arzenikmentesek** és az egészséghez is hozzájárul. Nem szabad ennek hatását más, hasonló készítményekkel, a belső vagy külső használatban össze-hasonlítani. 20 éven felüli eredmény igazolja a **Pilules Orientales** hírt és bebizonyította, hogy ez egy asszonyok, mint a fiatal lányok részére az egyedül megbízható szer domború és erős mell elnyerésére.

Könnyű díszkérlet kezelés. — Állandó eredmény körülbelül két hónap után.

J. Ratte, Pharmacien, 5 Passage Verdeau, Paris. Egy doboz **Pilules Orientales** bérmentve és díszkérlet kapható 6 korona 45 fillérnek postautalványon való beküldése ellenében a főraktárnál: Török József, Budapest, VI. Király-utca 12. sz. és Pharmazeutische Agentur, Wien, XII. Bez., Teichnergasse 5. (Utánvétellel K 6.75.)

Lapunk minden olvasójának ajánljuk Török úrtól a nagyon értékes «A kebel plasztikus szépségéről» szóló füzetkét bérmentesen kérni, melyet ingyen küld.

Kocsiárucarnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

BETEGÁPOLÁS

Az összes betegápolási cikkek raktára.

Haskötők, sérvkötők műve-
tagok, görseharisnyák, vil-
lanygépek és egyéb egészség-
ügyi cikkek 15410

Fischer Péter és Társa R.-T.
Budapest, Kossuth Lajos-utca 6. Telefon 958.
Alapítva 1855. Most megjelent képes árjegyzé-
künket kívántra ingyen és bérmentve küldjük.

Versenyen kívül!

Nélküldhetőnek az én híres faliszőnyegek kétol-
dalu, nehéz minőségekben sokféle pompás mintával
és pedig papagály, hattyu, kutyák és menekülő dámvad.

árban szétküldjük. Az ismert finom különleges

Sahara-takaró drb.-ként K 3.50.
Egész különleges szennáció

Az én 2 kg. súlyu, 140 cm. széles, 200 cm. hosszú

ÉSZAKISARK-TAKARÓIM
ára darabonként csak K 5-80.

Együttal ajánlom prima Snyrna-utántzat-Salon-
szőnyegeimet

140 cm. széles, 200 cm. hosszú korona 3.—
160 " " 250 " " 11.—
200 " " 300 " " 15.—
250 " " 350 " " 28.—

Ágyelő, hasonló anyagból drb.-onként 2 kor.
Ar és minőség konkurencia nélkül. Szétküldés utánvéttel.
Nem tetszés esetén becserelem, vagy a pénzt visszaküldöm.

ÁRUSZETKÜLDÉSI HÁZ GUSTAV STERN
vorm. Handels- u. Produktivgesellschaft GÖDING No VI.

Illusztrált katalógus ingyen és bérmentve.
10 K.-as vételnél 1 elegáns cigarettá tárcza ingyen.

VASÁRNAPI UJSÁG

50. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, DECEMBER 15

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkronika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

A BELGRÁDI VÁR ERŐDÍTMÉNYE (SZEMBEN ZIMONY.)

Balogh Rudolf felvétele.

K. 4. havonként 13 fillér naponként mindenkinél és bárhová! **30 HAVI HITEL**

8 napi próbára

Világmarka hozhat csupán szenzációs újtonságokat!

PATHE DIADALA

A gyök igazolta, hogy a helyesbített resonanc-szekrénytel
ellátott új Pathefon a tökéletesség tetőpontját képezi!

A tú
nélkül játszó
Pathe-lemezek
előnye általános
elismer.

A szafirtu nem koptatja
a lemezeket, ennek alapján
használatosságuk korlátlan.

Pathe-lemezek a legnagyobb művészek
— Caruso, Slezák stb. — felvételeit
foglalyák magukban.

REPRODUCEUR POUR DISQUES
PATHE
PATHE CONCERT

EGYEDÜL CSAK A
PATHE-KONCERT-ALUMINIUM-HANGDOBOZ

JEAN NEUVILLE, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.

Tisztelt olvasó! Hosszas és költséges kísérletezés után végre a jövő Pathefonját nyujtom. Túl vagyunk már azon időn, midőn egy némileg jó készülékért aránytalanul nagy árt kellett fizetni. Török József volt, hogy oly Pathefont (főcsérrékkelt) találjak, mely tökéletes felszereléssel ellátva, a konkurencia részéről négyzereken sőt ötszörösen drágábban nyujtott gépekkel ne csak konkurálhasson, hanem azokat felül is múlja. Hiszem, hogy ezt el is értem és csupán azt kérem, hogy alkalom adassék ennek bizonyítására is. Fenti kitűnő Pathe-Pannonia gépet 20 darabot tartalmazó 10-29 cm.-es kétoldali lemezzel együtt a hibetelenül olcsó K 120.- áron nyujtom, havi 4.- koronájával. Annakra meg vagyok róla győződve, miszerint szállítmányom minden tekintetben ki fog elegendi, hogy készséggel küldöm azt 8 napi próbára. Ajánlom, hogy csak speciálisan a számomra előállított Pathefont vásárolni szerkeszkdjék, mert csupán ilyen készülék fog mindenképen megfelelni. Garantiok azért, hogy készülékem minden egyes alkotórésze a Pathe gyárból való.

Kérem ezen szelvényt kitöltödni és a K. 4.-
első részlettel való beküldését.

Csomagolás ingyen!
10% engedmény készpénzfizetésnél.

Minden levélre kérem azonnal és ingyen adok
felvilágosítást.

Visszaírt feltevéleim oly előnyök, hogy
mindenkinek vennie kell!

Név: **LEGYÁRAGYORI TÖRTÉNETI**
Város: **MÓZSÁR**
Utca: **ÁRA**

Jegyzet: Szállítási 100 15 nap. Nem fogok szállítani, ha a rendelés az első részlet
birtokomba nem érkezik. Amennyiben a készülék és a lemezek meg nem érkeznek, úgy a küldemény
a napos belül friss címetre visszaküldendő, mely esetben a tulajdonosi felelősséget visszavásárlom.
Ha a szállítást nem szokhatom, úgy visszajuttatom a pénzt.

Jean Neuville, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33 g.

Franklin-Társulat nyomdája. Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

A készülék leírása:
Igen finom polírozott mahagoni szekrény, rezon-
nanc-készülékkel ellátva, 38 cm széles, 19 cm
magas, precíziós rugószerkezet, akusztikai hang-
kar és az

eredeti Pathe-koncert-aluminiium-hangdoboz.
Jótállok azért, hogy a gép és lemezek a
fenti leírásnak tökéletesen megfelelnek.